

Kriminelle udviklingshæmmede

For tossede til misbrugsbehandling

08/2011

15. APRIL

ISSN 0105-5399

AnsvarshavendeForbundsformand
Benny Andersen**Redaktion**Jens Nielsen (redaktør), jni@sl.dk
Kurt Ladefoged, kl@sl.dk
Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk
Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Steven Leweson (layout), stl@sl.dk

Læserindlæg, artikler og anmeldelser er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens eller organisationens mening. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt stof.

Alle artikler fra Socialpædagogen tilbage til 1999 kan findes på www.socialpaedagogen.dk/arkiv**Adresse**Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9,
1211 København K
Tlf. 7248 6000. Fax 7248 6001
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15,
torsdag 9-17, fredag 9-13
redaktionen@sl.dk
www.socialpaedagogen.dk**Læserbreve og kronikker**

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises. Kronikker bringes efter en redaktionel vurdering og må højst fylde 8.000 anslag. Læserbreve og kronikker, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet. Indlæg sendes til redaktionen@sl.dk

AnnoncesalgDG Media as
St. Kongensgade 72
1264 København K
Tlf. 7027 1155. Fax 7027 1156
epost@dgmedia.dk
www.dgmedia.dk**Kommende deadlines**

Deadline for læserbreve og stillingsannoncer til 09/11, der udkommer den 29. april, er onsdag den 13. april kl. 12. Deadline for stillingsannoncer til 10/11 er den 2. maj kl. 12. For tekstsideannoncer er deadline til 10/11 onsdag den 27. april.

Redaktionen af 08/11 er afsluttet den 07.04.2011

AbonnementAbonnementspris 2011:
895,00 kr. inkl. moms (26 numre)
Løssalg: 40,00 kr. + porto**Opplag**41.606 i perioden
01.07.09-30.06.10**Tryk og produktion**

Datagraf Auning AS

Forsideillustration

Rikke Bisgaard

KOMMENTAR

Vi er nødt til at indse, at det her handler om små individer, små mennesker, og at vi ikke kan indføre universelle løsninger over hele linjen. Det giver ikke mening

Vi skal have hele paletten

Af Pernille Christoffersen
Forbunds næstformand

FOTO: RICKY JOHN MOLLOY

Socialministeren var for nylig ude og opfordre kommunerne til i højere grad at benytte sig af familiepleje, når de skal anbringe børn uden for hjemmet. Ministeren mener, at vi i højere grad skal gøre som i Sverige, hvor tendensen er flere børn i familiepleje, færre på døgninstitutioner, og anbringelserne skal være af kortere varighed, sagde hun.

Vi var ude og kommentere hendes udspil. Og overordnet set er vi jo ikke uenige med ministeren. Vi synes også, der kan komme frugt-bare ting ud af at finde inspiration uden for landets grænser. Eller måske tilmed bare på den anden side af hegnet. Men vi synes, der er grund til at være bekymret over en udmelding, der på den her måde så entydigt peger på én løsning, når det gælder anbringelser.

Vi har efterhånden sagt det nogle gange, og vi sagde det igen til ministeren i denne omgang; Man er jo nødt til at se på hver enkelt barn og finde den bedste løsning til netop det barn. Det er så farligt at tro på enkle snuptagsløsninger, når det handler om behandling af de her drenge og piger. Derfor er vi også nødt til at sikre, at vi råder over hele paletten på anbringelsesområdet. Fordi det for nogle børn giver mening med en anbringelse på en døgninstitution – og det kan være i kortere eller længere perioder. For andre er familiepleje den bedste løsning. Andre kan have glæde af en kontaktperson derhjemme. Og så videre.

Vi er nødt til at indse, at det her handler om små individer, små mennesker, og at vi ikke kan indføre universelle løsninger over hele linjen. Det giver ikke mening. Hverken når det handler om at hjælpe de her drenge og piger, eller når det handler om økonomi. Vi er nødt til at have flere forskellige anbringelsesløsninger på paletten, når kommunerne skal vurdere i hvert enkelt tilfælde, hvad der ville give mening for de børn, de skal anbringe.

Derfor er det også så bekymrende, når ministeren på den her måde går ud og blåstempler kommunernes manøvre med udelukkende at anbringe børn og unge i familiepleje. Eller slet ikke at anbringe dem. For den opfordring er slet ikke nødvendig – kommunerne er i fuld gang med at handle på den måde. Vores nyeste småbørnsundersøgelse viser for eksempel en nedgang i anbringelser af de små børn på døgninstitution på hele 20 procent. Og det er sket på bare fire måneder i slutningen af 2010. Så vi synes tværtimod ministeren burde holde kommunerne fast på deres forpligtelse til at kunne tilbyde fagligt forsvarlige løsninger til hvert enkelt barn.

På Bornholm er de for eksempel i færd med at lukke den sidste døgninstitution, og pladserne erstattes af dagbehandling. Og samme tendens ser vi flere andre steder. Konsekvensen har jeg ikke lyst til at spå for meget om. Men det er i hvert fald ikke kommunerne, der betaler den største pris i det regnestykke!

INDHOLD

04

04 UDVIKLINGSHÆMMEDES MISBRUG

Kriminelle udviklingshæmmede, der har et misbrug, er yderst dårligt stillet. Ganske vist bliver de dømt til behandling for deres misbrug, men reelt findes der ikke noget behandlingstilbud, der kan hjælpe dem. Det etablerede behandlingssystem afviser dem, fordi de ikke er kloge nok. Derfor fastholdes de i misbruget og dermed også i kriminaliteten. Omkring 25 procent af de kriminelle udviklingshæmmede er misbrugere, mens tallene for øvrige udviklingshæmmede og for normalbefolkningen kun er på fem procent. Det, der er brug for, er nye sociale institutioner, hvor domfældte udviklingshæmmede kan holdes tilbage, lyder det sammenstemmende fra flere fagfolk. Desuden skal der udvikles behandlingsmetoder, som er målrettet udviklingshæmmede. Vi skal have hjælp i øjenhøjde, siger ULF

04 Stadig for tossede til behandling**08** Nye sociale tilbud med ret til tvang**11** Behandling i øjenhøjde**12 OK 2011**

Det blev et stort ja til den nye overenskomst ved urafstemningen blandt Socialpædagogerne medlemmer, og selvom forbundsformand Benny Andersen ærgrer sig over den lave stemmeprocent på 26, så glæder han sig over den solide opbakning, som de 85 procent ja-stemmer afspejler. Medlemmerne har været realistiske og har kvitteret for en kriseaftale, der var det muliges kunst, siger han

12 Ja: 85% – Nej: 15%

14

14 FOREBYGGELSE

Hvordan trapper man en konflikt ned i stedet for op? Det har været et centralt spørgsmål for de børn og unge, der har deltaget i et stortilet, tværfagligt forskningsprojekt i Aarhus, der skal være med til at vise vejen for arbejdet med udsatte børn og unge kommunen. To skoler og tre fritids- og ungdomsklubber i Aarhus V går forrest i projektet, der skal sikre trivsel og forebygge kriminalitet

14 Øget social kapital til udsatte børn**17 BØGER****18 UDVIKLINGSHÆMMEDE**
LEV og Socialpædagogerne:
Sæt helbredet på skemaet**19 ARBEJDSMILJØ**
International arbejdsmiljødag**20 GENERALFORSAMLING**
Stærkt resultat i pensionskassen**21 FORSKNING OG PRAKSIS**
Viden i banken**22 SYNSPUNKT**
Filosofi på Stevnstortet**24 FACEBOOK**

UDVIKLINGSHÆMMEDE MISBRUGERE

Stadig for tossede til behandling

Kriminelle udviklingshæmmede kan ikke komme i misbrugsbehandling, selv om retten har sagt, at det skal de. Det betyder, at de bliver længere tid i kriminaliteten, mener leder af botilbud, og det går ud over både den kriminelle og medarbejderne

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk og Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk. Illustration: Rikke Bisgaard

Den 29-årige Henrik er netop flyttet ind på et bosted et sted i Danmark. Han har overfaldet en person på gaden og har begået adskillige indbrud og tyverier. Almindeligvis ville hans gerninger være nok til at sende ham i fængsel, men Henrik er udviklingshæmmet, og retten har derfor erklæret ham for uegnet til straf. Han har i stedet fået en såkaldt foranstaltningsdom. Det vil sige, at han er anbragt i et socialt botilbud og dømt til at modtage pædagogisk omsorg, som skal hjælpe ham ud af kriminaliteten.

Henrik er også misbruger, og derfor er dommen udvidet med et vilkår om, at han skal i misbrugsbehandling

Hver dag går Henrik ned i det lokale supermarked, køber en flaske vin, drikker den, og henter en ny, som han også drikker. Han er stort set altid påvirket, og imens kan det pædagogiske personale bare kigge på og forsøge af alle kræfter at overtale ham til at stoppe med sit misbrug, som også omfatter forskellige stoffer. Han har tæt kontakt til det kriminelle stofmiljø i byen.

Det er frivilligt, om Henrik vil tage imod en pædagogisk behandling, og eftersom han selv bestemmer, hvem han vil omgås, og hvor meget, han vil drikke, kan medarbejderne heller ikke forhindre ham i at tage stoffer eller drikke alkohol.

Henriks situation er lig mange andre domsanbragte udviklingshæmmedes, og de fagfolk, Socialpædagogen har talt med, fortæller, at pædagogerne oftest står magtesløse.

I det etablerede behandlingssystem for misbrugere er der absolut ingen hjælp at hente. Her afviser man at behandle udviklingshæmmede. Begrundelsen er, at de på grund af deres intellektuelle handicap ikke er i stand til at følge behandlingen. Heller ikke privatpraktiserende misbrugskonsulenter vil have udviklingshæmmede i behandling. Der findes således intet system, som er bygget op til at tage sig af udviklingshæmmede misbrugere, og det betyder, at den dømte ikke har mulighed for at efterleve dommens krav om at gå i misbrugsbehandling.

Mange domfældte fastholdes i deres misbrug, fordi vi ikke har redskaber til at hjælpe dem. De fortsætter med den kriminalitet, der er baggrund for dommen, og dermed opretholdes dommen i længere tid, end det måske var nødvendigt

Klavs Persson, forstander på Sødisebakke

– Konsekvensen er, at mange domfældte fastholdes i deres misbrug, fordi vi ikke har redskaber til at hjælpe dem. De fortsætter med den kriminalitet, der er baggrund for dommen, og dermed opretholdes dommen i længere tid, end det måske var nødvendigt, siger Klavs Persson, der er forstander på Sødisebakke, et specialpædagogisk bo- og aktivitetstilbud for voksne med betydelig og varigt nedsat fysisk og psykisk funktionsevne.

Han kan ikke sidde med kuglerammen og regne ud, om det er dyrere, at der ikke er et målrettet tilbud til den her gruppe, fortæller han.

– Men man må antage, at det er dyrere, fordi vi fastholder dem uden optimal behandling. Det er dårlig brug af ressourcer, siger Klavs Persson.

– Det bedste ville naturligvis være, at der var udviklet et målrettet behandlingstilbud til udviklingshæmmede misbrugere, og det ville næppe være meget dyrere, da et sådant tilbud jo skulle kombineres med det tilbud de allerede modtager, siger han.

Han har ofte problemet inde på livet. Sødisebakke er VISO-leverandør, når det drejer sig om domfældte udviklingshæmmede, og forstanderen kan se, at det er et stort problem, at kriminelle udviklingshæmmede ikke kan komme i misbrugsbehandling.

Klavs Persson sammenligner med en normalbegavet, der får en fængselsdom. Vedkommende vil under afsoning i fængsel eller arrest få tilbudt misbrugsbehandling og støttende samtaler til at komme ud af sit misbrug og sin kriminalitet.

Ingen behandlingsgaranti

Umiddelbart ser det ikke ud til, at der er hjælp på vej til udviklingshæmmede misbrugere, selv

om det har været et kendt problem i mere end 10 år og et politisk emne i lige så lang tid. Allerede i 2003 udsendte Servicestyrelsen filmen 'For tosset til behandling', som handler om, at udviklingshæmmede misbrugere ikke kan få et behandlingstilbud. Sådan var det dengang, og sådan er det i dag.

Det har heller ikke hjulpet noget, at Folketinget i 2005 vedtog en sundhedslov, der forpligter kommunerne til at tilbyde alle alkoholikere en behandlingsgaranti, så de inden for en måned kan komme i behandling for deres misbrug.

Ingen synes tilsyneladende at bekymre sig om den her gruppes misbrug. Regeringen fremlade i oktober sidste år en handlingsplan med nye initiativer, der skal bekæmpe narkomisbrug. Hele tre ministre står bag planen, nemlig justits-, social- samt indenrigs- og sundhedsministeren. Målet var blandt andet at få fat i de udsatte grupper, idet det 'især er børn og unge samt udsatte voksne, der er sårbare i forhold til skadevirkninger' af et hash-misbrug. Udviklingshæmmede misbrugere, som kan henregnes under kategorien 'udsatte voksne', er ikke nævnt med et eneste ord.

På behandlingscentret Hammer Bakker, der også er VISO-leverandør, kender de problemet med domfældte, der har et misbrug, som de ikke kan blive behandlet for.

– Vi ved ikke, hvor vi skal henvende os. De etablerede behandlingsinstitutioner siger nej tak efter den første samtale, fordi klientens intellekt ikke er stort nok til at gå ind i et behandlingsforløb, siger afdelingslederleder Alice Gade.

Hun kan sagtens forstå deres begrundelser om, at de udviklingshæmmede blandt andet mangler intellektuel kapacitet til at følge behandlingen.

– Men vi har bare ikke et alternativ, siger hun. Formanden for LEV, Sytter Kristensen, mener, at de manglende tilbud om misbrugsbehandling svækker de domsanbragtes retssikkerhed:

– Hvis du har fået en foranstaltning om, at du skal være i anbragt i et botilbud på grund af din kriminalitet, og hvis kriminaliteten bunder i dit misbrug, og du aldrig får mulighed for at komme i misbrugsbehandling ja, så får du heller aldrig en chance for at komme ud af foranstaltningen. Derfor går det ud over deres retssikkerhed i forhold til friheden til at vælge bolig – og derfor er der absolut tale om et svigt. For nogle domsanbragte personer er velegnede til at bo i egen lejlighed, og den eneste grund til, at de er i et botilbud, er misbruget og kriminaliteten.

Et slag på tasken

Man ved ikke ret meget om udviklingshæmmede og misbrug. På Center for Rusmiddelforskning oplyser man, at det ikke er en gruppe, man nogen sinde har undersøgt.

I 2001 lavede UFC Handicap en undersøgelse 'Misbrug uden behandling', som viste at omkring 5 procent af alle udviklingshæmmede har alvorlige misbrugsproblemer. Det svarer til tallene for den normale befolkning.

Det er især udviklingshæmmede, der bor alene, som har størst risiko for at havne i et misbrug.

Noget tyder på, at når det handler om domfældte udviklingshæmmede er tallet en del større. En undersøgelse, som det nu nedlagte NDU (Netværket vedrørende domfældte udviklingshæmmede) lavede i 2005 blandt 240 domfældte udviklingshæmmede, viste, at omkring 25 procent havde misbrugsproblemer. Men en samlet statistik over, hvor stor problemet er, findes ikke.

Manglende kendskab til gruppen, præger også de vilkår, som dommeren ofte idømmer de kriminelle udviklingshæmmede misbrugere. På Hammer Bakker har de eksempler på, at udviklingshæmmede, der aldrig har rørt spiritus, men derimod tager stoffer som hash, amfetamin, kokain og ecstasy i en skøn blanding, får at vide i retten, at han skal gå i antabusbehandling.

– Måske tænker domstolene, at når en udviklingshæmmede er misbruger, så kan det kun være af alkohol, siger Alice Gade.

Det normale liv på godt og ondt

På botilbuddene føler medarbejderne sig ofte magtesløse over for misbruget hos de udviklingshæmmede, fortæller Alice Gade. Set over en 10-årig periode oplever de, at problemet er støt stigende, og målgruppen har ændret sig fra at være en 'traditionel' udviklingshæmmede til, at det ofte er udviklingshæmmede med mange sammensatte problematikker og op til flere diagnoser.

De domfældte kommer ikke længere hovedsagelig fra bostederne, men bor oftest i egen bolig. For eksempel er den senest ankomne klient til Hammer Bakker overhovedet ikke kendt i systemet, før han begik kriminalitet. I forbindelse med retssagen gennemgik han en mentalundersøgelse, og han blev fundet uegnet til straf på grund af sin mentale funktionsnedsættelse.

– Målgruppen er i dag bedre kognitivt fungerende, men deres problemer er mere komplekse. De ligger tæt på normalområdet og stræber efter det normale liv på alle niveauer. Men der er også en bagside ved, at de har stor selvbestemmelse, fordi de ikke altid magter at tage ansvaret, siger Alice Gade.

De vil gerne være med i fællesskabet og er ofte lette ofre for grupper i det kriminelle miljø. Her kan de blive sat til at udføre de beskidte opgaver af folk, som er mere snu end dem. Bande- og misbrugsmiljøer er flyttet ind på vore institutioner. Det kan for eksempel være, at klienten skylder penge i misbrugsmiljøet, og der derfor møder en gruppe op på institutionen for at gøre 'regnskabet' op. Klienten involverer sig i flere og flere områder af det kriminelle miljø, og derfor er truslen udefra blevet større, siger Alice Gade.

– De kan ikke overskue konsekvenserne eller forholde sig til deres ansvar. De er meget bange, men kan ikke selv komme ud af det, siger hun.

Det pædagogiske personale forsøger at forhindre det, men kan reelt intet stille op. De kan ikke forbyde klienten at gå ned og købe stoffer, men forsøger så på alle mulige kreative måder

VISO-Leverandør

VISO står for Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation. VISO-leverandører giver ekspertbistand på bestemte områder.

Se servicestyrelsen.dk/viso

Målgruppen er i dag bedre kognitivt fungerende, men deres problemer er mere komplekse. De ligger tæt på normalområdet og stræber efter det normale liv på alle niveauer. Men der er også en bagside ved, at de har stor selvbestemmelse, fordi de ikke altid magter at tage ansvaret

Alice Gade, leder af Behandlingscentret Hammer Bakker

at påvirke dem. For eksempel ved 'tilfældigvis' at være samme sted som der, hvor klienten skal købe hash, og når de har abstinenser, forsøger personalet at stå til rådighed.

– Vi prøver til stadighed at være et skridt foran og komme i dialog med dem, men der er ingen tvivl om, at vi mangler et behandlingstilbud til den her gruppe, siger Alice Gade.

Den klarer I selv

Oftestår pædagogerne magtesløse over for domfældte udviklingshæmmede, der er misbrugere, og de er tilsyneladende også alene om at klare problemerne.

I rapporten 'Forebyggelse, behandling og tværfagligt samarbejde' (udgivet af UFC Handicap 2006), skriver forfatterne:

'Mange har nok stadig den opfattelse, at der nok er nogle professionelle, som sørger for at holde styr på de udviklingshæmmede i institutioner. Men udviklingshæmmede er i dag ikke anbragt i et parallelt system, der tager vare på alle dele af tilværelsen.'

Selv om det er kommunerne, der har forpligtelse til at opfylde behandlingsgarantien til de udviklingshæmmede, så er problemet i praksis overladt til bostederne. Og de er ikke fagligt klædt på til opgaven, siger Klavs Persson fra Sødisebakke.

– Der er ikke udviklet en *best practice* på området. Der mangler for eksempel en kortlægning af problemstillingerne, og man ved ikke, hvilke elementer, der skal indgå i en behandling hos udviklingshæmmede misbrugere. Heller ikke i pædagoguddannelsen lærer de noget om emnet. ■

Nye sociale tilbud med ret til tvang

Selv om det er fyord i sociallovgivningen, så skal der etableres et helt nyt tilbud til domfældte misbrugere, hvis de skal ud af kriminaliteten og deres misbrug. Døren skal kunne låses, der skal udvikles behandlingsmetoder, og pædagogerne skal klædes bedre på fagligt, mener tre eksperter

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk og Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk. Illustration: Rikke Bisgaard

For nylig fik en stærkt behandlingskrævende mand en dom til anbringelse på Behandlingscentret i Hammer Bakker. Men opholdet blev kort, fordi han konstant rømmede for at komme ind til Aalborg og købe stoffer og i kølvandet af dem fulgte en del kriminalitet. Selv om retten havde bestemt, at han skulle i misbrugsbehandling, fortsatte han sit misbrug, og personalet stod magtesløse over for hans misbrug. De kunne ikke tilbageholde ham og dermed forhindre ham i at få fat i stofferne. Han begik mere og mere kriminalitet, og til sidst blev han overført til Kofoedsminde, der er sikret institution for domfældte udviklingshæmmede.

Det kunne måske være gået anderledes, hvis personalet havde mulighed for for eksempel at tilbageholde ham.

Det er et problem, når retten har besluttet, at den domfældte skal i misbrugsbehandling, og det så i praksis slet ikke kan lade sig gøre, fordi der ganske enkelt ikke findes et tilbud, mener Susanne Baymier Bonde, der er jurist i Aalborg

Kommune og medforfatter til NDU's håndbog 'Sigtede og domfældte udviklingshæmmede under kommunalt tilsyn.'

– Hvordan skal man motivere en udviklingshæmmede med et funktionsniveau som en femårig men med en selvbestemmelse som et voksent menneske til at blive inden for bostedets matrikel, når trangen til alkohol eller stof bliver stærk nok? Det er så let som at klø sig i nakken at gå ud, når døren ikke er låst. Også selv om personalet skal forsøge at forhindre en rømning, hvis vedkommende er domsanbragt.

– Set i det lys virker et vilkår jo meningsløst, siger Susanne Baymier Bonde.

Hun efterlyser, at kommuner og regioner udarbejder andre behandlingsmetoder, der virker på udviklingshæmmede, som beviseligt ikke kan profitere af de gængse metoder.

Det er synd for den dømt

Flere af dem, Socialpædagogen har talt med, peger på, at det er nødvendigt at lave en lovændring, så der kan oprettes institutioner, hvor døren må låses. Altså en mellemting mellem et botilbud, hvor dørene er ulåste og beboerne har ret til selv at bestemme, hvor meget spiritus, de vil drikke, og så den sikrede institution Kofoedsminde.

En af dem, der ofte har slået til lyd for en lovændring er statsadvokatassessor Anne Birgitte Stürup. Hun har erfaring med sager, hvor den sigtede bliver erklæret strafuegnet og idømt en foranstaltningssdom efter straffelovens paragraf 68.

– Nogle af de domsanbragte udviklingshæmmede kommer vældig meget i klemme under de nuværende forhold. Det ville være logisk, om dommen også var medvirkende til, at den pågældende kom ud af det misbrug, som ofte

Hvordan skal man motivere en udviklingshæmmed med et funktionsniveau som en femårig men med en selvbestemmelse som et voksent menneske til at blive inden for bostedets matrikel, når trangen til alkohol eller stof bliver stærk nok?

Susanne Baymier Bonde, jurist i Aalborg Kommune

ligger til grund for kriminaliteten. Det er en meget naturlig forventning om, at det ligger inden for rammerne, når den pågældende bliver erklæret straffri og idømt en anbringelsesdom, som også bør fungere som en 'behandlingsdom', siger Anne Birgitte Stürup.

Hun mener, at lovens bestemmelser bør matche psykiatrilovens. Her er det muligt at indlægge og tvangsbehandle, hvis den psykisk syge for eksempel ikke vil tage den vigtige medicin eller har en adfærd, så han er til fare for sig selv.

– Det er bestemt ikke et nemt regelsæt, der er sat op for domsanbragte eller de, som er med til at forvalte det. Nu er det enten frivilligt eller også er det anbringelse på den sikrede institution Koføedsminde. Det er meget synd for den anbragte, og gør arbejdet for personalet meget vanskeligt, siger Anne Birgitte Stürup.

Skræddersyede tilbud

Men det er ikke nok at lave loven om, så man kan tilbageholde domsanbragte misbrugere, der er

også brug for et behandlingstilbud, som er skræddersyet til udviklingshæmmede.

Ifølge de fagfolk, Socialpædagogen har talt med, er det meget forståeligt, at de etablerede misbrugscentre afviser at tage udviklingshæmmede i behandling. De udviklingshæmmede har ikke den intellektuelle kapacitet, der skal til for at

Nogle af de domsanbragte udviklingshæmmede kommer vældig meget i klemme under de nuværende forhold. Det ville være logisk, om dommen også var medvirkende til, at den pågældende kom ud af det misbrug, som ofte ligger til grund for kriminaliteten

Anne Birgitte Stürup, statsadvokatassessor

Vi er ikke fagligt klædt ordentlig på til opgaven. I forhold til domfældte er problematikken særlig udtalt. Når vi ikke har redskaber at sætte ind med, bliver mange domfældte ved med at være i det misbrug, som ofte er årsagen til, at de er kriminelle

Klavs Persson, forstander på Sødisebakke

få noget ud af behandlingen. Derfor er der behov for et alternativt tilbud.

En af dem, der har et godt kendskab til misbrugere, er forstander Klavs Persson, Sødisebakke ved Mariager, et specialpædagogisk bo- og aktivitets-tilbud for voksne med betydelig og varigt nedsat fysisk og psykisk funktionsevne. Før sin ansættelse på Sødisebakke var han i 10 år leder af Århus Amts Misbrugscenter, og han husker ikke, at der nogensinde har været en udviklingshæmmede i behandling.

– Det etablerede behandlingstilbud med for eksempel Minnesota-modellen dur til middelklassefolk som dig og mig. Det bygger på frivillighed og motivation. Skal du arbejde med motivation, kræver det, at misbrugeren har evnen til refleksion, og det har vores beboere kun i meget begrænset grad. De er ikke i stand til at overskue konsekvenserne af det, de gør, siger han.

Som det er nu, er misbrugerne overladt til den hjælp, de kan få i botilbuddene. Men her er

man ikke i stand til at klare opgaven, mener Klavs Persson, der for fire år siden og nyansat i forstanderstolen ringede rundt for at høre, hvad andre gjorde botilbud gjorde ved problemet, og ingen havde svaret.

– Vi er ikke fagligt klædt ordentlig på til opgaven. I forhold til domfældte er problematikken særlig udtalt. Når vi ikke har redskaber at sætte ind med, bliver mange domfældte ved med at være i det misbrug, som ofte er årsagen til, at de er kriminelle, siger han.

Brug for metodeudvikling

Sødisebakke er Viso-leverandør, og det er tydeligt, at der ofte er alkohol med i billedet, når et botilbud henvender sig om råd og vejledning. Og problemet synes at blive større og større, fortæller Klavs Persson.

– Medarbejderne står i afmagt over for brugernes drikkeri. De mangler viden om misbrugsbehandling. Der eksisterer ingen systematisk viden om området hverken her i landet eller i udlandet, fortæller han og opfordrer til, at der bliver lavet metodeudvikling, så man kan tage sig af den her gruppe misbrugere.

– Vi er i et felt, hvor vi famler os frem, og der er behov for, at vi udvikler behandlingsmetoder, som er målrettet udviklingshæmmede misbrugere.

Klavs Persson har en lang række fagfolk bag sig, når han foreslår, at der bliver oprettet et helt nyt behandlingstilbud for udviklingshæmmede misbrugere, og det ville ifølge ham være naturligt at oprette det i et samarbejde mellem flere institutioner.

– For domfældte er behovet for behandling særlig udtalt, fordi misbruget måske er synonym med kriminaliteten, siger Klavs Persson. ■

Diskuter dilemmaet på facebook

Hvordan bliver Henrik ædru?

29-årige Henrik er udviklingshæmmede, kriminel og misbruger. Han har overfaldet en person og begået adskillige indbrud, så derfor har retten bestemt, at han skal bo på et bosted og i misbrugsbehandling. Henrik fortsætter med at drikke, og misbrugscentret vil ikke have ham i behandling, fordi han intellektuelt ikke kan følge med. Hvordan vil du få Henrik ud af misbruget?

Deltag i debatten på facebook / se hvordan på www.sl.dk/facebook

Behandling i øjenhøjde

Misbrug er et stort problem for nogle udviklingshæmmede, og ULF har for-gæves forsøgt at få kommunerne med i et fællesprojekt om en misbrugsbe-handling. Men de melder hus forbi.

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
og Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk

Der var engang en udviklingshæmmed mis-bruger, som henvendte sig til Anonyme Alkoholikere (AA) for at snakke med andre om sit misbrugsproblem. Hun var ikke særlig udviklingshæmmed, men alligevel nok til at falde uden for normen. Der var ingen, som talte med hende, og hun følte sig meget udenfor. Hun mødte kun op denne ene gang.

Historien er autentisk og bliver fortalt af politisk rådgiver i ULF (Udviklingshæmmedes Landsforbund) Jane Jensen.

Her kender man kun alt for godt til mis-brugsproblemer blandt medlemmerne, og kun en forsvindende lille del kommer i antabus hos egen læge. ULF selv forsøger via hjemmesiden at gøre opmærksom på problemet, blandt andet i form af en tegneserie. Men en decideret alkohol-behandling findes ikke for den her gruppe, kan Jane Jensen fortælle. Derfor har ULF også forsøgt at appellere til kommunerne, der inden for en måned er forpligtet til at stille med en behand-linggaranti til alle misbrugere. ULF har opfordret kommunerne til at gå med i et fælles projekt om at etablere et behandlingstilbud, der er målrettet den her gruppe. For alene magter ULF ikke at løse opgaven, fortæller Jane Jensen.

– Men kommunerne svarer tilbage, at de ikke mener, de har et problem. De synes selv, de har

løst det ved at ansætte personale til at støtte udviklingshæmmede. Vi har svaret, at det er ikke nok. Det er vigtigt, der er nogen, som kender til misbrugsbehandling for udviklingshæmmede, siger Jane Jensen.

– Vi arbejder på at få hjælp i øjenhøjde, og vi vil gerne etablere vores egen AA. Vi mangler et system, hvor man kan være med i en gruppe. Hvis for ek-sempel normale har mistet et familiemedlem, kan de komme med i en sorggruppe, eller hvis de har misbrugsproblemer. Men den slags eksisterer slet ikke for udviklingshæmmede, siger Jane Jensen.

ULF har tidligere søgt sundhedsministeriet om penge til et misbrugsprojekt, men har fået afslag.

– Vi får ikke penge, før der er nogen i sam-fundet, som kan se, det er et problem. Synet på udviklingshæmmede er ofte, at de koster samfun-det penge, og de kan ikke bidrage med andet end omkostninger, siger Jane Jensen.

Drikker af ensomhed

Som artiklerne ved siden af viser, så oplever fag-folk, at misbrug er et stigende problem blandt udviklingshæmmede. Samme erfaring har de i ULF. Det viser sig blandt andet på ferieture. En af grundene er måske, at flere og flere flytter alene i lejlighed i et almindeligt boligkompleks. Der er både hos den udviklingshæmmede og fra sam-fundets side et ønske om at blive integreret og være en del af bybilledet. Men bagsiden er ofte, at mange af dem bliver meget ensomme, fordi de ikke er i stand til at skabe sociale kontakter. Her-til kommer, at mange væresteder og cafeer for udviklingshæmmede de senere år er lukket, så de har ikke så mange muligheder for at finde venner blandt deres egne, fortæller Jane Jensen.

– Der er ingen, der er så gode som udviklings-hæmmede til at spejle sig i, hvad der er normalt, og når de ser, at andre unge drikker, så 'smitter' det af på dem, siger hun. ■

Læs mere

ULF har sat spot på udvik-lingshæmmede og mis-brug og har blandt andet produceret en tegneserie, som kan downloades på www.ulf.dk

OK 2011

JA: 85%

NEJ: 15%

Med en ja-procent på 85 blev det et meget klart ja til OK 2011. Medlemmerne har kvitteret for en aftale, der var det muliges kunst, siger forbundsformand Benny Andersen, der kalder den lave stemmeprocent for forståelig, men ærgerlig

Af Jens Nielsen, fnyt@sl.dk

Det er blevet kaldt den magreste overenskomst i meget lang tid – men hele 84,8 procent af de gyldige stemmer sagde ja ved urafstemningen blandt Socialpædagogernes medlemmer. Kun godt 15 procent valgte med en nej-stemme at protestere mod det økonomisk triste forlig.

Dermed er forbundets medlemmer på linje med pædagogkollegerne hos BUPL og med sygeplejerskerne og socialrådgiverne, hvor et overvældende flertal også afgav ja-stemmer.

Til sammenligning var ja-procenten ved sidste overenskomst i 2008, hvor der var forhandlet historisk store lønforhøjelser på plads, på 69,2.

Til gengæld var stemmeprocenten i 2008 på 42,5. Denne gang valgte kun 25,8 procent af forbundets medlemmer at bruge deres stemmeret. Det vil sige, at 9.581 af forbundets medlemmer har stemt. Af dem var 113 afgivet som blanke stemmer og er derfor ikke talt med i opgørelsen af ja- og nej-andelen.

Også når det gælder stemmeprocenten, er der et sammenfald med billedet i andre forbund – som

for fleres vedkommende oplevede et meget drastisk fald i stemmeprocenten i forhold til OK 2008.

Forbundsformand Benny Andersen ærgrer sig over den lave stemmeprocent, men han forstår godt medlemmernes frustration over det, han kalder en kriseaftale:

– Det kan da godt ærgre mig, at der ikke er flere end 26 procent af vores medlemmer, der har valgt at afgive deres stemme. Men jeg tror det afspejler den virkelighed, aftalen er en del af. Det er en kriseaftale, og når der ikke har været mere på bordet at forhandle om, så har entusiasmen selvfølgelig svære kår, siger Benny Andersen.

Variation over ja-tema

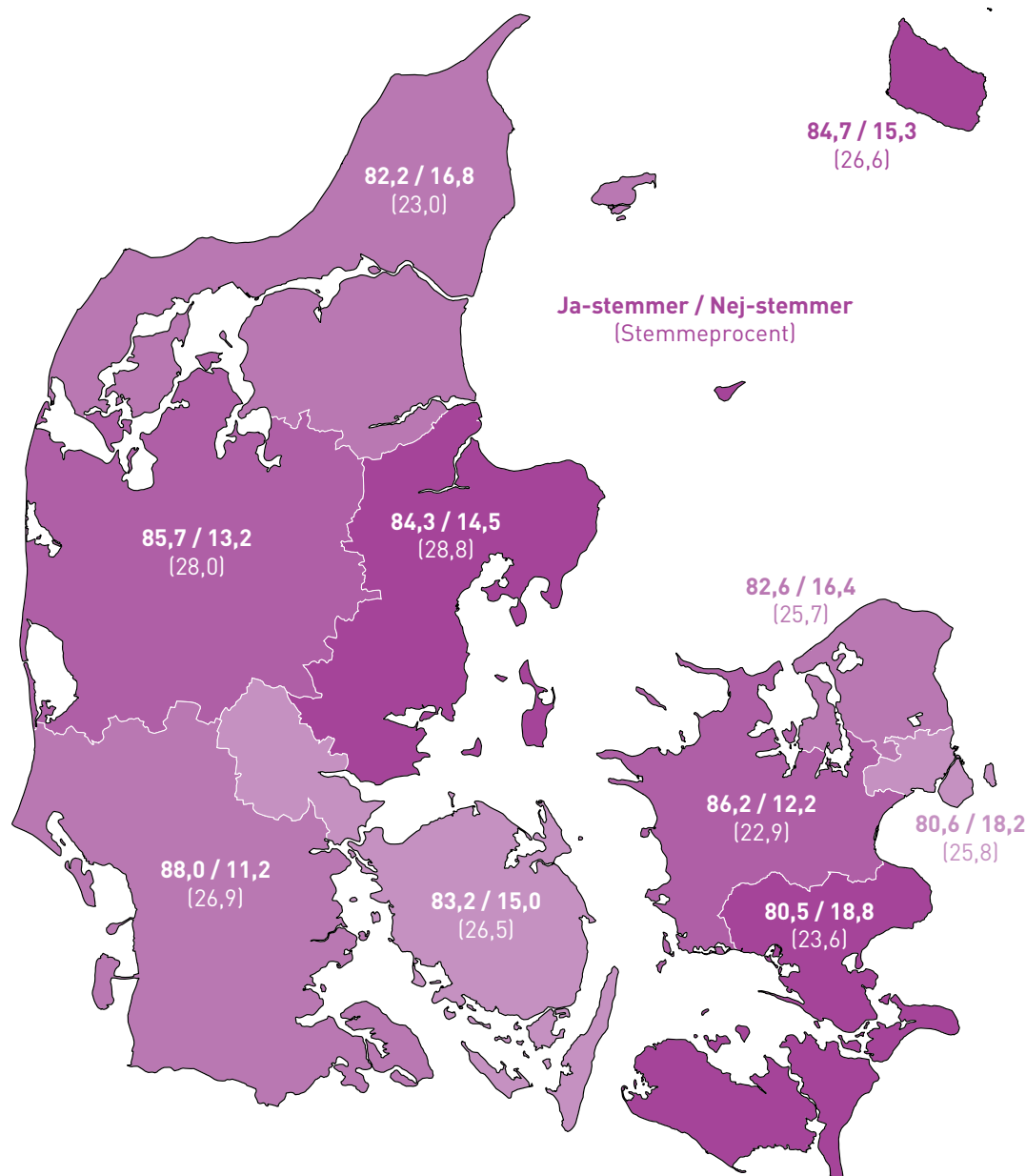
Bag det store ja, gemmer sig en del variationer fra kreds til kreds, mellem kønnene og mellem de forskellige faggrupper.

Ja-procenten i kredsene varierede mellem 80,5 procent som det laveste – i Storstrøm- og 88,0 procent i Sydjylland, som det højeste.

Stemmeprocenten var lavest i Midtsjælland og Nordjylland, hvor henholdsvis 22,9 og 23,0 procent brugte deres stemmeret. I den anden ende af spektret lå Østjylland med en stemmeprocent på 28,8.

Kigger man på medlemmernes stemmeafgivning i forhold til deres ansættelsessted, så er der flest ja-stemmer fra de kommunalt ansatte og de privatansatte, men ja-andelen er lavest blandt pensionister og arbejdsløse. Forskellen mellem de to yderpunkter er dog kun fem procentpoint.

Ser man på stillingsbetegnelserne hos de medlemmer, der har stemt, ja, så bliver tallene for mange grupper vedkommende så små, at de statistisk er ret usikre. Det er dog en gruppe, der

er klar nok: Af de 9.581 afgivne stemmer, er 8.372 afgivet af socialpædagoger i basisstillinger, og her var ja-procenten 88,4. Den laveste ja-andel kom blandt viceforstandere og daghjem/dagcenterledere, men centerlederne derimod lå i toppen. Værd at bemærke er også, at både lærerne og værkstedsassistenterne ligger i det solide midterfelt, når det gælder andelen af ja-stemmer.

Og så er der endelig en ret tydelig forskel mellem kønnene – nærmere betegnet 8,8 procentpoint. Så mange flere kvinder end mænd stemte nemlig ja til overenskomsten.

Realisme

Trods den lave stemmeprocent er forbundsformand Benny Andersen godt tilfreds med den realisme, som det store ja efter hans vurdering afspejler:

– Jeg er rigtig glad for, at et stort flertal af medlemmerne har accepteret den aftale, vi har indgået. Det er jo altafgørende, at der er opbakning

til overenskomsten. Vi vidste godt på forhånd, at der denne gang ikke var det store at hente ved forhandlingerne, konstaterer han.

Men forbundsformanden peger på, at det store ja også er et tegn på, at der trods karakteren af kriseaftale var en række positive elementer i OK-forliget:

– Jeg synes, vi har en del at være tilfredse med. Vi fik hentet den særlige pædagogpulje på 19 millioner kroner, som kan være med til at rette op vores ligelønsproblem. Vi valgte at bruge vores andel af puljen til løntrin, for at fremtidssikre lønsystemet for vores medlemmer. OK11 gav desuden en fastholdelse af ordningen med seniordage, og vi fik forhandlet en særlig tryghedspulje hjem.

– Alt i alt synes jeg, at vi må betegne aftalen som det muliges kunst. Og det har medlemmerne nu kvitteret for, siger Benny Andersen.

Den nye overenskomst er trådt i kraft pr. 1. april 2011. ■

FOREBYGGELSE

Øget social kapital til udsatte børn

Et storstilet, tværfagligt forskningsprojekt skal være med til at vise vejen for arbejdet med udsatte børn og unge i Aarhus Kommune. To skoler og tre fritids- og ungdomsklubber i Aarhus V går forrest. Projektet skal sikre trivsel og forebygge kriminalitet

Af Lotte Edberg Loveless / Sticelbergs Bureau, redaktionen@sl.dk. Foto: Sonja Iskov / BAM / Scanpix

Citater

Keyria, Ali og Rim går i 6. klasse på Møllevangsskolen og i klubben på Peter Fabersvej. De har alle haft stor glæde af 'AarhusEksperimentet'.

Disco-lys og bas pumper i takt. Der bliver pjattet og grinet, og 6. klasse-børnene i fritidsklubben på Peter Fabersvej hygger sig med hinanden på dansegulvet.

Et snapshot fra en helt almindelig klubaften anno 2011. Sådan har det ikke altid været. Børnene kan fortælle om, hvordan der førhen var mange konflikter, dårlig stemning, larm og mange, der blev holdt udenfor.

Siden januar 2009 har de sammen med de øvrige elever fra de daværende 4.-6. klasser på

Møllevangsskolen og Hasle Skole i Aarhus V været del af 'AarhusEksperimentet': Et toårigt, tværsektorielt udviklingsprojekt, som involverer de to skoler, områdets fritids- og ungdomsklubber, Socialforvaltningen og magistratsafdelingen Børn og Unge. Målet er at skabe bedre trivsel for børnene og derved forebygge kriminalitet og anden u hensigtsmæssig adfærd.

– Næsten alle børnene fra de tre 6. klasser på Møllevangsskolen kommer hernede i klubben. De har opbygget et usædvanligt sammentømret fællesskab i løbet af projektet, fortæller Kristian Avnsbøl, der er overordnet leder for fritids- og ungdomsklubberne samt ungdomsskolen i Aarhus V.

Afdækker vrangbilleder

Sammen med skolelederen fra den ene af områdets skoler og to konsulenter fra kommunen har Kristian Avnsbøl siddet i arbejdsgruppen bag 'AarhusEksperimentet'.

Ideen til projektet voksede ud af en SSP-temadag med kriminologen Flemming Balvig, som fortalte om de gode erfaringer fra et stort forebyggelsesprojekt i Ringsted. Et par af Aarhus-folkene blev så inspirerede, at de efterfølgende kontaktede

KEYRIA MAHAMOD, 12 ÅR: Før drillede og irriterede folk hinanden, og de lyttede ikke, når man bad dem stoppe. I dag lytter alle og respekterer hinandens grænser. Der er sjældent konflikter, blandt andet fordi vi har lært at bruge jeg-sprog og tale ud fra os selv i stedet for at bruge du-sprog, som er mere anklagende. Vi lærer mere i skolen, fordi der er ro. Før brugte vi tit halvdelen af timen på at samle op på konflikter. Vi har fået mere tillid til hinanden og er bedre til at se, hvad de andre er gode til, og ikke bare, hvor de er svage. Forløbet har været rigtig godt, og jeg håber, andre får samme mulighed som os.

Balvig, og sammen med en kollega sagde han ja til at udbygge forskningen med et projekt i Aarhus V.

At det lige blev den bydel, som blev udpeget til 'AarhusEksperimentet', er ingen tilfældighed.

– Området er et af de fattigste i Danmark, og vi har hele spekteret af udsatte. Det er børn med udfordringer, og vi har mange \$115-møder, fortæller Kristian Avnsbøl.

'AarhusEksperimentet' er en videreudvikling af projektet fra Ringsted og også i Aarhus, er omdrejningspunktet social pejling. Metoden tager afsæt i, at børn og unges handlinger påvirkes af de vrangbilleder, de har af, hvad andre tænker og gør – for eksempel omkring alkohol.

Børnene har af flere omgange udfyldt omfattende spørgeskemaer omkring, hvordan de oplever forhold i hverdagen. Efterfølgende er de blevet konfronteret med forskellen mellem virkelighed og forestillinger. Eleverne i forsøgets 5. klasser troede for eksempel, at halvdelen af eleverne i 9. klasse røg. I virkeligheden var det hver tiende.

Afdækningen af disse såkaldte flertalsmisforståelser er med til at skubbe til børnenes adfærd. De får et nyt billede af, hvad der giver status. Et år efter projektet i Ringsted var kriminaliteten blandt de deltagende halvt så stor som blandt jævnaldrende i en kontrolgruppe.

Ser børn i nye roller

Mens projektet i Ringsted udelukkende havde fokus på skoleliv, omfatter 'AarhusEksperimentet' også børnenes fritid og sociale forhold. Desuden er der i Aarhus fokus på at øge den sociale kapital blandt børnene for dermed at skabe et miljø, hvor der er brug for og plads til alle.

Et af redskaberne har været teambuilding-forløb, hvor børnene i små hold har løst opgaver

ved forskellige poster. Nogle opgaver var kropslige og praktiske, andre mere boglige. Men fælles fokuspunkt var samarbejdet på holdet, som undervejs og bagefter blev evalueret med – og af – børnene, der ligesom pædagoger og lærere oplevede hinanden i nye roller. For eksempel kunne en stille pige pludselig træde i karakter, når en opgave skulle løses.

– Det skiftede fra øvelse til øvelse, hvem der tog lederskabet. Vi har fået et mere nuanceret billede af det enkelte barn og større viden om deres styrker og svagheder. Det betyder, at vi bedre kan støtte dem i situationer, hvor de har brug for hjælp, siger pædagog Ane Larsen.

Projektet har blandt andet givet børnene nogle helt konkrete redskaber. For eksempel har alle fået udleveret et lille, lamineret konfliktrappe-kort, som de kan kigge på, når de har brug for at genopfriske, hvordan konflikter op- og nedtrappes.

Børnene har også lært at bruge stop-ord – et fælles aftalt ord, for eksempel 'gulerod', som de bruger, når én synes, at nu er det nok.

– Jeg var overrasket over effekten de første gange. De respekterer hinandens grænser uden yderligere spørgsmål og forklaringer. I det hele taget er børnene i vores 6. klasse-gruppe utrolig opmærksomme over for hinanden. De viser omsorg og er rigtig gode til at tage sig af og rumme de andre, fortæller Ane Larsen.

Fælles idéudvikling

Hun har også haft glæde af de tværfaglige evalueringsmøder.

– Det har været spændende at mødes i et fælles forum med lærerne og sammen idéudvikle på, hvad vi kan gøre for området. Samarbejdet med de andre institutioner og skolerne betyder, at vi

ALI EL-DEBESS, 12 ÅR: Tidligere var der klikker og mange, som blev holdt udenfor. Det var ikke særlig rart. Nu er sammenholdet styrket, og vi har lært at samarbejde og have tillid til hinanden. Stemningen er helt anderledes, og alle på årgangen hygger sig med hinanden. Opstår der problemer, løser vi dem sammen eller får fat i en lærer. Vi bruger vores konfliktrappe-kort og snakker om forskellige muligheder for at løse problemerne. Før var der mange medløbere, som bare fulgte andre, fordi de troede, at det var sejt. I dag er der ingen status i at lave ballade. Vi taler også pænere – der er ikke så mange bandeord længere. Vi har lært os selv og hinanden bedre at kende.

RIM ORFALI, 12 ÅR: Da jeg startede på skolen for halvandet år siden, var der ikke nogen, der ville være sammen med mig. Det føltes dårligt, og jeg vidste ikke, hvad jeg skulle gøre. I dag har jeg mange gode venner at snakke med. Projektet har gjort, at vi er kommet tættere på hinanden. Vi passer på hinanden og hjælper hinanden. Det betyder meget for mig, at jeg nu kan snakke med de andre. Jeg er blevet hjulpet af projektet. Før turde jeg for eksempel heller ikke spørge, hvis der var et ord, jeg ikke forstod i klassen. Nu har jeg mod til at gøre det. Jeg er blevet mere glad.

har fået ansigt på de andre, og at der er hul igennem, siger hun.

Også forældrene har været inddraget i projektet. Blandt andet var de indbudt til forum-teater, hvor to skuespillere gennemspillede forskellige konfliktsituationer – for eksempel 'Nu har din dreng igen drillet min'. Forældrene skulle selv byde ind med bud på alternativer til, hvordan situationen kunne tackles.

– De levede sig meget ind i det, og det var en rigtig god aften, fortæller Ane Larsen.

Trivlsen er afgørende

Kristian Avnsbøl har arbejdet med to-sprogede børn i mange år, og hans erfaring er, at mange føler sig marginaliserede i forhold til uddannelse. Det er ikke bare boglige vanskeligheder, de er oppe mod. Trivlsen i klassen er basal for, at børnene hænger på, lærer noget og senere får en uddannelse, mener han.

– Klarer de sig skidt i skolen, trækker de sig som regel og dropper mere eller mindre ud. De havner i dårlige fællesskaber og ender med at

opdrage hinanden på gaden. Også af den grund er det vigtigt at fastholde børnene i klub og skole, hvor der er voksne at spejle sig i, som byder ind med værdier og kvalificeret modspil. Vi glæder os derfor over, at 6. klasserne er så vilde med komme i klubben, siger Kristian Avnsbøl.

For ham er det naturligt, at projektet er blevet et samarbejde på tværs, hvor man forholder sig til mere end bare skoleliv.

– Vi har en god og lang tradition for at arbejde sammen i SSP-samarbejdet og tværfaglige projekter. Vi har aldrig lavet noget så stort som 'AarhusEksperimentet' før, men har kunnet bygge ovenpå erfaringer fra tidligere.

Projektets forskningsaspekt har stor betydning for Kristian Avnsbøl.

– Andre projekter ender ofte i en rapport, som man arkiverer i skuffen bagefter. Her er alt dokumenteret, og vi kan aflæse børnenes udvikling, når vi får de endelige resultater fra Videnscenter for Social Pejling, siger han.

'AarhusEksperimentet' blev afsluttet med en stor konference den 6. april. ■

Flere venner

82 procent af eleverne har mere end fem gode venner i deres klasse. Før projektet var det 46 procent.

BØGER

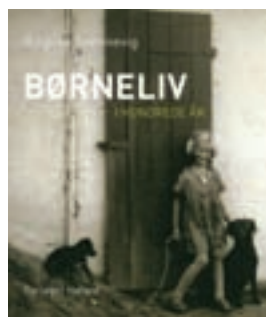
Redigeret af Maria Rørbæk

Identitet – kort og godt

Af Nils Hammarén og Thomas Johansson
Hvem er du? Måske får du ikke ligefrem svar på dét spørgsmål i denne bog, der som navnet siger handler om identitet. Men du får en indføring i det mangesidede begreb identitet, der berører alt fra ændrede kønsmønstre og mediernes påvirkning af vores selvopfattelse til retfærdighedsspørgsmål, multikulturalisme og internationale konflikter. I bogen føres der en diskussion om, og der gives nogle svar på, hvordan vi kan nærme os spørgsmål om identitet og samfund.

Og i forordet slås det fast, at den måde, du opfatter en andens identitet, ikke kun handler om egenskaber ved den anden – men også hvem du er. Med hvilke briller ser du den anden? Bogen er skrevet af to svenske sociologer: Nils Hammarén har en doktorgrad i socialt arbejde og er lektor og forsker ved institut for socialt arbejde, Göteborg Universitet. Thomas Johansson er professor i socialpsykologi og lektor ved institut for kulturvidenskab på samme universitet. De to forfattere har tidligere skrevet en bog om identitet målrettet gymnasieelever – denne er mere kompleks og særligt målrettet studerende på mellemlange og videregående uddannelser. Der er konkrete eksempler på, hvordan forskellige mennesker opfatter deres identitet.

Udkommet på Samfundslitteratur, 145 sider, 169 kroner.

Børneliv i hundrede år

Af Birgitte Svennevig
Forladt af far og mor. Sådan hedder denne bogs kapitel om 100 års børneliv på børnehjem, der med forfatterens ord handler om lovbehaftet omsorg, strenge nonner, blødende rygstykker og spande med tis. Og om forstående og kærlige forstandere, der viede deres liv til forsømte og for-

ladte børn. Her er flere øjenvidneberetninger fra tidligere børnehjemsbørn – som Mette, der kom på børnehjem i 1901, fordi hendes mor var druknet i en mose. Faderen fik at vide, at det var skadeligt for Mette at få besøg af familien, og at han skulle afholde sig fra at sende gaver og breve til sin datter. Når der var middag, spiste forstanderparret og deres familie først, hvorefter børnehjemsbørnene kunne spise resterne af uvaskede tallerkener. Kapitlet indeholder også historier om lykkelige stunder på børnehjem: Voksne, det giver tryghed at holde i hånden og fødselsdage med flaghejsning, sang og traditionel fødselsdagskringle. Efter at have været i de gamle arkiver konkluderer forfatteren: 'Der kan udledes ét altoverskyggende, krystallklart budskab til nutidens institutioner: 'Elsk børnene før alt andet'. Kapitlet om børnehjem er kun et af mange, der belyser forskellige temaer som ferier, boliger, mad og sundhed.

Udkommet på Forlaget Harald, 208 sider, 299 kroner.

Når anerkendelse ikke er nok

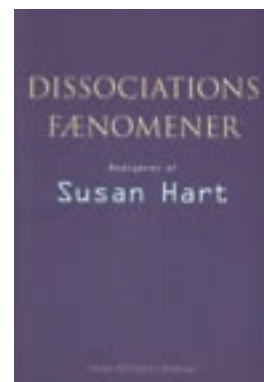
Af Karen-Sofie Pettersen og Eva Simonsen
Anerkendelse er ikke altid nok. Når pædagoger, lærere, socialarbejdere og sygeplejersker anerkender et barn eller en borger som et unikt væsen med ret til forskellighed, risikerer hun at overse de sociale og økonomiske vilkår, der – trods de bedste politiske intentioner – kan indebære krænkende uligheder for den enkelte. Med disse ord slår forfatterne tonen an på bagsiden af denne bog, der kort præsenterer Honneths anerkendelsesbegreb og diskuterer de dilemmaer, det i praksis sætter professionelle i. Bogens formål er at give studerende og praktikere et grundlag for refleksion og socialt ansvarlig handling i disse situationer for som forfatterne skriver: For velfærdsstatens professionsudøvere er det ikke tilstrækkeligt at vide, at det er vigtigt med anerkendelse. De må også vide, hvordan det fungerer i praksis, og hvordan forskellige former for krav om anerkendelse kan retfærdiggøres og samordnes på en socialt forsvarlig måde. Bogen er skrevet af Karen-Sofie Pettersen, der er seniorforsker ved Arbejdsforskningsinstituttet i Oslo og Eva Simonsen, der er forsker ved Skådalen Kompetenscenter og professor ved Institut for specialpædagogik på universitetet i Oslo.

Udkommet på Akademisk Forlag, 100 sider, 199 kroner.

Dissociationsfænomener

Redigeret af Susan Hart
Fortvivl ej, hvis du allerede må stå uforstående af ved denne bogs titel: 'Dissociationsfænomener'. Begrebet forklares allerede kort på bagsiden: 'For mennesker, der ikke kan overvinde traumer, vil fortidens tyranni farve deres oplevelser, så nutiden synes glædeløs. Samtidig vil det forhindre dem i at være opmærksomme på både nye og velkendte situationer, der kan give ro og velbehag. Traumatisk dissociation er en sådan manglende evne til at kunne hele efter et psykisk traume'. Dissociationsbegrebet blev skabt af den franske psykolog, filosof og psykiater Pierre Janet sidst i 1800-tallet. Fra 1980'erne har begrebet vundet tiltagende indpas i psykologiske og psykiatriske kredse, fordi posttraumatisk stress syndrom (PTSD) blev integreret i det etablerede diagnosesystem. Bogen giver det første samlede overblik over dissociationsfænomener på dansk, og lader en lang række internationale forskere komme til orde. Bogen henvender sig til psykologer, psykiatere og andre, der i deres arbejde møder traumatiserede mennesker – herunder mennesker med grove omsorgssvigt i barndommen. Bogen er redigeret af psykolog Susan Hart, der tidligere har udgivet 'Den følsomme hjerne'.

Udkommet på Hans Reitzels Forlag, 448 sider, 398 kroner.

UDVIKLINGSHÆMMEDE

LEV og Socialpædagogerne: Sæt helbredet på skemaet

Hvornår bør mennesker med udviklingshæmning tilses af en læge eller en sygeplejerske? Det spørgsmål bør belyses i pædagoguddannelsen, mener LEV og Socialpædagogerne

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk og Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Et obligatorisk førstehjælpkursus og nogle timers sundhedspædagogik, der blandt andet handler om at skelne mellem forebyggelse og sundhedsfremme. Det er hvad pædagogstuderende kan slippe med, når det gælder undervisning vedrørende helbred og sundhed. Og det er alt for lidt, mener Sytter Kristensen, der er formand for Landsforeningen LEV – en organisation for udviklingshæmmede og pårørende.

– Jeg synes helt klart, at det er et problem, at pædagoguddannelsen ikke målrettet beskæftiger sig med sundhed og udviklingshæmning, for det er meget vigtigt, at alle pædagoger, der arbejder med udviklingshæmmede, har fokus på helbredet. Det er bestemt ikke, fordi pædagoger skal være små sygeplejersker, men de skal have en klar forståelse for, at mennesker med udviklingshæmning ikke kan udtrykke smerter og ubehag på samme måde som alle andre. Og at det derfor er vigtigt at observere og registrere små tegn og ændringer i adfærd. Når der sker en forandring, som for eksempel ændring i appetitten, må man ikke begynde med at lede efter en psykologisk forklaring. Man skal først og

fremmest få undersøgt, om der er noget galt fysisk, siger hun.

Hun bakkes op af Socialpædagogerne, der også mener, der er behov for at fokusere mere på sundhed.

Ingen undervisning i faresignaler

I dag er udviklingshæmmedes helbred ikke en del af pensum på pædagoguddannelsen. Det fortæller Ina Munch, der er lektor på pædagoguddannelsen ved University College Nordjylland og medforfatter til flere undervisningsbøger på linjefaget Sundhed, krop og bevægelse.

– Det obligatoriske førstehjælpkursus handler selvfølgelig om, hvornår man skal ringe 112, men ellers er der ingen undervisning i, hvilke helbredssignaler man skal holde øje med, og hvornår man bør ringe til en læge. Hverken på den obligatoriske del eller i linjefaget Sundhed, krop og bevægelse, siger hun.

Linjefaget er et af tre mulige, og de studerende, der vælger dét, skal blandt andet beskæftige sig med kost, ernæring, mad- og måltidspolitikker, seksualitet samt forebyggende og sundhedsfremmende aktiviteter og livskvalitet i et pædagogisk perspektiv – men der er som udgangspunkt ingen undervisning i udviklingshæmmedes helbred og sygdomssymptomer.

– Bekendtgørelsen for faget lægger mere vægt på sundhed end sygdom, og så risikerer vi naturligvis, at opmærksomheden på sygdomstegn nedtones. Faget er ikke ret stort – der kan ikke blive plads til alt, men det allerstørste problem er, at det er et valgfag, der dermed kan fravælges. Men selv om vi ikke direkte underviser i udviklings-

hæmmedes helbred og sygdomssymptomer ligger det da i den praksislæring, der skal ske ude i praktikken, siger Ina Munch.

Men dét er ikke godt nok, mener Sytter Kristensen. For det er langt fra alle botilbud, der har tilstrækkeligt fokus på helbredet.

– Især på nogle af de mindre steder kan der være problemer. Der er ikke nogle faste retningslinjer for, hvordan der skal fokuseres på helbredet, og så kommer det i alt for høj grad til

lære det grundlæggende på grunduddannelsen, siger hun.

Socialpædagogernes næstformand Marie Sonne er også en varm fortæller for en selvstændig socialpædagogisk uddannelse.

– Og her skal der helt klart være et sundhedsfagligt element. De kommende socialpædagoger skal have en forståelse for forskellige sygdomme og handicaps: Hvad betyder det for eksempel, at man har Downs Syndrom? Hvad indebærer det at have sukker-

Det obligatoriske førstehjælpkursus handler selvfølgelig om, hvornår man skal ringe 112, men ellers er der ingen undervisning i, hvilke helbredssignaler man skal holde øje med, og hvornår man bør ringe til en læge. Hverken på den obligatoriske del eller i linjefaget Sundhed, krop og bevægelse

Ina Munch, lektor

at afhænge af tilfældigheder, og hvad den enkelte pædagog selv interesserer sig for, siger hun.

Ny socialpædagogisk uddannelse

Sytter Kristensen ser gerne, at der kommer en ny socialpædagogisk uddannelse, så de kommende pædagoger, der skal arbejde med udviklingshæmmede, bliver mere specialiserede i området.

– Det går ikke, at man nu siger, at de nyuddannede skal specialisere sig, når de får arbejde. Sådan som økonomien er i kommunerne, er det helt urealistisk, at der bliver brugt penge på efteruddannelse af nyuddannede. Derfor skal de

syge? Hvilke sundhedsmæssige foranstaltninger kan iværksættes ved epilepsi? Og hvad er de mest almindelige bivirkninger ved forskellige typer medicin? Det er ikke fordi, den socialpædagogiske uddannelse skal til at være en sundhedsfaglig uddannelse, men de studerende skal have en viden og en forståelse, der fremmer det flerfaglige samarbejde, så de ved, hvornår de for eksempel skal kontakte en læge eller anden sundhedsfaglig person – og hvad de skal spørge om, siger Marie Sonne.

Hun ser også gerne at en socialpædagogisk uddannelse kommer til at indeholde en autorisation til at uddele lægeordineret medicin. ■

ARBEJDSMILJØ

International arbejdsmiljødag

LO og FTF er igen i år gået sammen om at markere Den Internationale Arbejdsmiljødag. Det sker den 28. april under parolen 'Sikkert og sundt arbejde for alle'.

Af Kurt Ladefoged

Mens antallet af dødsulykker er faldet gennem de seneste år, er der til gengæld sket en stigning i antallet af arbejdsulykker. I 2010 blev der således anmeldt 44.382 arbejdsulykker i Danmark. Desuden er der en formodning om, at mange ulykker slet ikke bliver anmeldt, og man ved derfor ikke, hvor stort det såkaldte 'mørketal' er.

En særlig udsat gruppe er de unge, der har dobbelt så stor risiko for at blive ramt af ulykke end andre aldersgrupper. Dårligt arbejdsmiljø giver også alt for mange erhvervs sygdomme

– ikke mindst når det gælder sygdomme i led og knogler, samt stress og andre psykiske lidelser.

Derfor mener hovedorganisationerne LO og FTF, at der er god grund til at bruge Den Internationale Arbejdsmiljødag til at skabe opmærksomhed om problemer med arbejdsmiljøet.

Arbejdsmiljøet på den enkelte virksomhed er et vigtigt middel i kampen for at nedbringe antallet af ulykker og arbejdsbetingede lidelser.

Flere aktiviteter

På selve arbejdsmiljødagen og dagene op til er der langt op til en række aktiviteter. Således har LO og FTF lavet en tipskupon om reglerne i den nye moderniserede arbejdsmiljølov, der trådte i kraft sidste år. Tipskuponen vil blive lagt på de to organisationers hjemmeside www.lo.dk og www.ftf.dk, hvor man kan være med i konkurrencen om en iPhone.

Man kan også læse mere om dagen på Socialpædagogernes hjemmeside: www.sl.dk ■

Som **efterlønsmodtager** kan du nu også modtage udbetalingspecifikation på din efterløn i e-Boks

eBoks
www.e-boks.dk

NOTER

Bevar klagesystemet

Socialpædagogerne er gået sammen med en lang række organisationer i en fælles protest mod, at KL vil begrænse handicappede borgers muligheder for at anke over en kommunal afgørelse. Sammen med Socialpædagogerne protesterer blandt andre Danske Handicaporganisationer, BUPL og Dansk Socialrådgiverforening. KL vil have stækket ankemulighederne, så kommunerne i højere grad kan styre økonomien på det specialiserede sociale område. Foreløbig har socialminister Benedikte Kiær (K) taget afstand fra KL og meddelt, at klagesystemet bliver fastholdt. Det hilser Benny Andersen, formand for Socialpædagogerne, velkommen. 'Ankesystemet er jo kardanaksten i de udsatte gruppers retssikkerhed, så det er befriende at høre, at ministeren ikke deler KL og kommunernes ønske om at ændre på systemet'.

Imp

Citat fra OAO

OAO – Offentligt Ansattes Organisationer – har sendt det elektroniske magasin Citat på gaden. Citat udkommer halvårligt, og OAO lover, at det vil give et hurtigt overblik og samtidig mulighed for at fordybe sig i detaljen med link til analyser og notater. Det første nummer har taget to emner under behandling. Forholdet mellem offentligt og privat samarbejde, der går under forkortelsen OPS. Der er blandt andet interview med erhvervs- og økonomiminister Brian Mikkelsen (K) om regeringens OPS-strategi og med Socialdemokraternes erhvervsordfører Rasmus Prehn om, hvad S mener om OPS. Anden del af magasinet handler om OK 2011, hvor blandt andre formanden for OAO, FOA-formanden Dennis Kristensen, evaluerer de netop overståede overenskomstforhandlinger. Citat kan læses på www.oao.dk/citat

Imp

Hjemmeside samler viden om botilbud

'Bo Liv' hedder Servicestyrelsens nye hjemmeside, der skal samle erfaring og viden fra hele landet om indsatsen på botilbud. Hermed får fagpersoner mulighed for at dele viden og erfaring. På hjemmesiden kan man blandt meget andet søge målrettet efter konkrete redskaber og temaer og finde specifik viden om indsatser i forhold til personer med blandt andet sindslidelser og udviklingshæmning. Hjemmesiden indeholder for eksempel metoder til øget selvbestemmelse og brugerindflydelse, formidlingsmateriale målrettet personer med funktionsnedsættelse og konkrete redskaber til at arbejde med evaluering. Bo Liv kan findes på www.servicestyrelsen.dk/bo-liv

Imp

Udsatte børn har få venner

Børn med ADHD, autisme, nedsat mobilitet, talevanskeligheder eller andre funktionsnedsættelser har kun få venner. De er desuden mere udsat for mobning, og deres mødre oplever i højere grad stress i hverdagen. Det viser en undersøgelse, der sammenligner 11-årige danske børn i almindelighed med 11-årige børn med funktionsnedsættelse. Undersøgelsen er offentliggjort af SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd i rapporten 'Børn med en funktionsnedsættelse og deres familier. Den første kortlægning i Norden'. Drengene er mere belastet af en funktionsnedsættelse end pigerne. Og mange flere drenge end piger har funktionsnedsættelse. Det hænger sammen med, at ADHD og autismeforstyrrelser, som især findes hos drenge, udgør en meget stor andel af funktionsnedsættelserne. Undersøgelsen er finansieret af Socialministeriet.

Imp

GENERALFORSAMLING

Stærkt resultat i pensionskassen

Pensionskassen for Socialrådgivere og Socialpædagoger fik et afkast på 2,9 milliarder kroner i 2010 og er bragt tilbage på sporet efter de trængte tider i kølvandet på finanskrisen

Af Kurt Ladefoged, kl@sl.dk

Den nyudpegede formand for pensionskassen, regionsrådsmedlem Anne V. Kristensen (V) fra Region Midtjylland, kunne i sin første beretning til de delegerede på generalforsamlingen i PKA's domicil i Hellerup melde om et stærkt økonomisk resultat for andet år i træk.

Afkastet blev i 2010 på 2,9 milliarder kroner, hvilket svarer til 14,3 procent. I 2009 var afkastet på 4,7 procent.

– Vi har haft den økonomiske ballast til at fastholde vores langsigtede strategi med blandt andet en høj aktieandel,

og det er kommet os til gode, sagde Anne V. Kristensen, der fandt, at det var rart at kunne dokumentere gode resultater fra pensionskassen i disse år. De kollektive ordninger får nemlig ofte skyld for dårligt afkast, ligegyldighed over for medlemmernes tarv og for dårlig ledelse.

– Men pensionskassen kan dokumentere gode afkast. Vi kan også dokumentere lave omkostninger og en høj medlems-tilfredshed. Det må være vores bedste svar på kritikken.

– For i en kollektiv pensionskasse er det kun medlemmerne, det drejer sig om. Medlemmerne ejer al den kapital, der kan skabes i en pensionskasse. Der er ingen skjulte dagsordener. Pengene kan ikke gå til andre, fastslog Anne V. Kristensen.

Til gengæld kan pensionskassen ikke få hjælp noget sted fra, hvis der mangler, understregede hun.

– Derfor er det nødvendigt at tænke langt og være på den sikre side, så medlemmerne kan være trygge ved, at pengene er der – også i fremtiden. Det

sætter pensionskassens risikostyring i fokus, sagde hun.

Sådanne risici kan være medlemmernes forventede levealder, invaliditet og antal børn – det man kalder biometriske risici – men også forventninger til fremtidige renteniveauer, inflation og kursudviklinger.

For som direktør Peter Melchior sagde under gennemgangen af regnskabet:

– Årets resultat betyder, at pensionskassen stadig står økonomisk solid. Men usikkerheden kan snart vise sig. Så vi må til stadighed have fokus på risikostyring og opbygning af reserverne – især i forhold til at beskytte pensionerne.

Debat om kritisk sygdom

Under beretningsdebatten udspandt der sig en længere diskussion om begrebet kritisk sygdom. Bestyrelsen i PKA A/S havde udsendt en orientering om revision af gruppeforsikringen, hvorunder også sum ved kritisk sygdom er indeholdt.

Bestyrelsen foreslår således at slette visse sygdomme fra

listen og justere eller skærpe diagnosekravene til milde former for prostatakræft og større blodprop i hjertet.

Det var der meget delte meninger om blandt de delegerede: Er det en pensionskasses opgave at yde erstatninger i den slags tilfælde? Er dens primære opgave ikke at sikre alderspension? Hvem skal afgøre, hvornår en sygdom er kritisk?

Spørgsmålene og udsagnene var mange. Pensionskassens nyudnævnte næstformand, forbundsformand Benny Andersen, lovede at man nøje vil følge den input som debatten har affødt.

På baggrund af debatterne på generalforsamlingerne i alle PKA-pensionskasserne, vil bestyrelsen i PKA A/S træffe endelig beslutning om de ændringer, der skal gennemføres.

Pensionskassens etiske investeringer er der fortsat stor interesse for blandt de delegerede. De etiske investeringer blev behandlet på et særligt punkt uden for dagsordenen. ■

Læs mere på www.pka.dk

Landsmøde i netværket for socialpædagoger, der arbejder med udstødte og marginaliserede

26. og 27. Maj 2011 på Pejsegården, Søndergade 112, 8740 Brædstrup

Tema: De 10 år, der gik – trivsel og glæde i det fremtidige arbejde

Oplæg ved: Rune Green: Et humoristisk arbejdsmiljø giver glade medarbejdere.

Niels Villemoes: Økonomi, samfund og politik de sidste 10 år, og hvad venter os fremover?

Henrik Lesley: Hvordan håndterer vi den uro og stress, som besparelser med mere medfører?

Pris for medlemmer kr.1.990. Øvrige kr.2.390

Tilmeldingsfrist: 26. april 2011

Yderligere oplysninger og tilmelding: www.sl.dk/kalender

FORSKNING OG PRAKSIS

Viden i banken

Næste år åbner forbundet en vidensbank, der skal give samlet adgang til både forskning, praksisviden og brugerfortællinger inden for det socialpædagogiske område

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Til næste år omkring denne tid åbner en ny bank – men ikke af den helt almindelige slags, der skal have bankpakker i tide og utide. Der er derimod tale om en vidensbank, der vil give brugerne adgang til al tilgængelig viden om det socialpædagogiske felt.

Det står klart, efter at Hovedbestyrelsen på sit møde 31. marts besluttede at investere i driften af en socialpædagogisk vidensbank, der skal befæste forbundets som en vidensorganisation, og som skal være med til at skabe positiv opmærksomhed omkring den socialpædagogiske indsats.

– Det skal være der, hvor man som studerende og socialpædagog går hen, hvis man vil vide mere om sit eget eller andre socialpædagogiske arbejdsområder – og det skal være der, man kan hente ammunition til debatter og politiske diskussioner, sagde forbundsformand Benny Andersen, da han fremlagde bankplanen for HB.

Vidensbanken bliver en portal på nettet med offentlig adgang, og ud over socialpædagogerne selv, vil den, sagde Benny Andersen, også være et vigtigt redskab for undervisere, politikere og for pressen.

Banken skal rumme viden på flere niveauer: Den skal give adgang til relevant socialpædagogisk forskning, som den for eksempel finder sted på DPU. Den skal indeholde undersøgelser og

analyser, som eksempelvis dem, forbundet selv foretager. Den skal rumme udviklingsprojekter og praksisfortællinger ude fra arbejdspladserne, og den skal rumme brugerfortællinger.

– Det skal sikre, at vidensbanken binder tingene sammen og på den måde bliver et vigtigt redskab i en lang række sammenhænge, sagde Benny Andersen på HB-mødet.

Bred opbakning

Der var generel og bred opbakning til forslaget fra HB-medlemmerne. Poul Flack-Jensen, Sydjylland, og Karen Holte, Nordsjælland, pegede dog på, at man i opbygningen af bankens videnskapital skal sikre en bred dækning af hele det socialpædagogiske arbejdsfelt, således at mindre arbejdsområder som for eksempel misbrugsområdet ikke 'drukner' i de store områder, børn og unge og voksenhandicap.

En del af pengene til opbygning og drift af banken – der vil koste 900.000 om året i drift – kommer fra de midler, der før blev brugt på den nu nedlagte Udviklings- og Forskningsfond, som forbundet indtil årsskiftet drev i fællesskab med BUPL, og Grete Rask fra Midt- og Vestjylland pegede på faren ved at bruge midlerne på bankforretningen, fordi der så ikke vil være plads til at støtte udviklingsprojekter. Verne Pedersen, Østjylland, pegede på, at arbejdet med banken vil afdække områder, hvor der mangler viden – og at forbundet så vil have en opgave dér.

Fleere HB-medlemmer talte for en slags opdeling af portalen, så forbundsmedlemmer og PLS'ere fik nogle særlige fordele, og i sin afslutning lovede Benny Andersen at kigge på mulighederne for en form for niveaudeling, men han fastholdt, at portalen som udgangspunkt skal være gratis og offentlig. ■

NYT FRA HOVEDBESTYRELSEN

Styr på økonomien

Velkonsolideret. Det var ordet, som forbundskasserer Kaj Skov Frederiksen satte på forbundets økonomi, da hovedbestyrelsen på sit møde 31. marts godkendte Socialpædagogernes årsregnskab. Forbundet er kommet ud af 2010 med et bedre resultat end ventet, men selvom tallene er betryggende blå med et overskud på 800.000 kroner, så er der grund til at være på vagt. Dels er indtægterne fra jobannoncer i Socialpædagogen fortsat faldende, og dels var udviklingen i medlemstallet i sidste kvartal af 2010 dårligere end forventet. Dermed er der udsigt til, at der kommer færre penge i kassen i 2011, end det var forventet, da budgettet for 2011 blev lagt i sommeren 2010. 'Det kommer ikke til at flyde med mælk og honning i gaderne. Vi er bekymrede for medlemsudviklingen – det er noget, vi må arbejde alvorligt med', sagde Kaj Skov Frederiksen, inden HB enstemmigt tog årsregnskabet til efterretning.

jni

Øget indsats på voksenhandicapområdet

Som et nyt tiltag på møderne i hovedbestyrelsen har forretningsudvalget indført en temadrøftelse, hvor HB-medlemmerne på hvert møde i grupper udvikler politik og strategier på skiftende områder. På HB-mødet i februar var der fokus på voksenhandicapområdet, og på baggrund af drøftelserne og anbefalingerne fra det møde, fremlagde 1. næstformand Marie Sonne på mødet 31. marts forretningsudvalgets forslag til en forstærket indsats på voksenhandicapområdet. Der er, konstaterede Marie Sonne, behov for en indsats på tre områder: For det første skal forbundet presse på for et nationalt serviceeftersyn af hele området gennem dokumentation og undersøgelser af forholdene. For det andet skal der gennem status- og visionsmøder skabe dialog med arbejdspladser og medlemmer. Og for det tredje skal forbundet forestå en præcis og enkel formidling af love, regler og kutyme på området. Forslaget fik opbakning og nu skal en arbejdsgruppe med repræsentanter for alle kredse og FU konkretisere en handleplan ud fra de tre temaer.

jni

Projekt Arbejdsglæde får mere liv på nettet

De 28 arbejdspladser, der deltog i Socialpædagogernes Projekt Arbejdsglæde, Indflydelse og Synlighed, afleverede deres indsats på forbundets kongres i november 2010. Men deres resultater lever videre, og nu får erfaringerne fra de 28 vidt forskellige projekter endnu mere liv på www.sl.dk, hvor projektet i forvejen har sin egen side. På HB-mødet 31. marts fremlagde 2. næstformand Pernille Christoffersen forretningsudvalgets udspil til en fremtidssikring af projektet, så det bliver gjort endnu mere tilgængeligt for andre arbejdspladser, der kan drage nytte af erfaringerne. Det bliver konsulentfirmaet Advice, der kommer til at stå for den formmæssige opdatering, og den nye side kan – efter at HB gav sin opbakning til forslaget – gå i luften i løbet af foråret.

jni

Filosofi på Stevnnsfortet

Synspunkter

Bringes efter en redaktionel vurdering. Synspunkter må højst fylde 8.000 anslag.

Læserbreve

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises.

Læserbreve og synspunkter, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet.

Læserbreve og synspunkter sendes til redaktionen@sl.dk

Deadline for læserbreve til nr. 10/11 er mandag den 2. maj kl. 12.00.

På Stevnnsfortet har alle ansatte gennemført et internt uddannelsesforløb, hvor de er blevet trænet i at filosofere over etiske og værdimæssige spørgsmål. Resultaterne er blandt andet et skærpet blik for egen og andres etik og en mere ligeværdig kommunikation mellem pædagoger og ufaglærte

Af Kaj Lauritsen, forstander

Hey, hvad laver du mand!? Yo, Morten, la' mig lige komme ud! Lars råber ned gennem gangen i en af Stevnnsfortets afdelinger. Lars er 17 år og varetægtsfængslet i surrogat, og det kræver medarbejderens tilladelse og nøgle at blive lukket ud i den lille gård, som er sikret med høje ståltrådshegn.

Det sner, og Morten undrer sig: Hvorfor vil du ud i det her lortevejr? Lars mumler noget og tripper utålmodigt, mens Morten låser tremmedøren op. I samme øjeblik døren er åben, løber Lars over gården og kravler hurtigt op i hegnet. Hey, hva'

laver du, mand?! råber Morten efter ham, selvom det er tydeligt nok: Lars er i færd med at flygte fra Stevnnsfortet.

Lars' flugt er fiktiv, men kunne ligeså godt være virkelig. Lars medvirker i en film, som indgår i en undervisningsdag om etik for alle ansatte på Stevnnsfortet. De 25 medarbejdere, som netop har set filmen får nu spørgsmålet: Hvad vil du gøre i den situation?

En yngre medarbejder rækker fingeren op: 'Vi har jo en fastlagt procedure for, hvordan vi skal reagere ved flugtforsøg, så den vil jeg følge'. En anden siger: 'Jeg vil først forsøge at tale ham ned fra hegnet igen. Vi skal være omsorgsfulde, også i den situation'. En tredje supplerer: 'Jeg ville vurdere, hvad der vil give det bedste resultat. Det afhænger blandt andet af, hvor højt oppe i hegnet han er'.

Dyd, pligt og nytte

I den efterfølgende diskussion bliver det gradvist tydeligt, at medarbejdernes forskellige bud på, hvordan man skal forholde sig ved flugtforsøg, kan ses som udtryk for filosofiens tre store etikker.

Det er tre grundopfattelser af, hvad det moralsk gode er: Pligtetikken lægger vægt på at handle i overensstemmelse med love og regler, dydsetikken

lægger vægt på at være et godt menneske, mens nytteetikken lægger vægt på resultatet.

En medarbejder udbryder: 'Jeg troede egentlig, at der kun var én etik, men nu kan jeg da se, at der er flere'.

Det er en vigtig del af dagens pointe; ved at blive klar over, at der findes forskellige og ligeværdige bud på, hvad god etik er, bliver det nemmere at få øje på sit eget og andres etiske ståsted. Det er en klar fordel på Stevnnsfortet, hvor arbejdet i spændingsfeltet mellem pædagogik og fængsling er spækket med etiske spørgsmål.

Projekt Sigtelinjer

Baggrunden for undervisningen er, at Stevnnsfortet vokser. Med en ny afdeling og nye ansatte på vej er det afgørende, at vi fastholder og udvikler den gode kultur, som binder Stevnnsfortet sammen. Derfor har vi, med støtte fra Region Sjælland, sat 'Projekt Sigtelinjer' i søen. Det er et internt uddannelsesforløb for alle vores cirka 75 ansatte og succeskriterierne er blandt andet:

- En styrket fælles forståelse af Stevnnsfortets værdier, etik og kommunikation.
- Et mere afklaret personligt ståsted for den enkelte medarbejder.
- Forløbets metoder skal blive en del af tænkningen

og handlingsmønstret – en konsolidering af kulturen, som bidrager til at nedbringe sygefraværet.

Undervisningsforløbet har vi tilrettelagt i samarbejde med konsulentvirksomheden Ryan & Højlund – filosofi i organisationer. Udgangspunktet er, at ethvert menneske har en filosofi – det vil sige nogle grundlæggende antagelser om, hvad et godt liv er, hvad der er retfærdigt, meningsfuldt med mere. Vores personlige filosofi har afgørende indflydelse på, hvordan vi tænker og handler som mennesker og medarbejdere.

Undervisningen sigter på at skabe et frirum, hvor medarbejderne på tværs af fag og afdelinger kan tale sig klogere på de grundantagelser, der ligger bag hverdagens beslutninger.

Frirummet alene gør det ikke. Filosofien skal være anvendelig i hverdagen og derfor indeholder undervisningen en række konkrete metoder, som kan bruges ved vagtskifte, personalemøder, sagsbehandling med videre.

Et filosofisk forankret forløb i fire trin

Sigtelinje-projektet er tilrettelagt i samarbejde mellem ledelse, konsulenter og en brugergruppe af medarbejdere. Projektet løb fra januar 2010 til februar 2011 og er opbygget i fire trin:

Undervisning: Projektet startede med tre undervisningsdage om etik, værdier og kommunikation. Hver dag var tilrettelagt, så den tjente to formål: Først at skabe en fælles forståelse af dagens emne – for eksempel værdier – og dernæst at træne metoder til at identificere, formulere og håndtere – eksempelvis værdimæssige – aspekter af arbejdet på Stevnstortet.

Stop Op-dage: Stevnstortets årlige Stop Op-dage – et todages

Ved at blive klar over, at der findes forskellige og ligeværdige bud på, hvad god etik er, bliver det nemmere at få øje på sit eget og andres etiske ståsted. Det er en klar fordel på Stevnstortet, hvor arbejdet i spændingsfeltet mellem pædagogik og fængsling er spækket med etiske spørgsmål

internat for alle medarbejdere – blev brugt til at træne de fem metoder, som havde slået bedst an i undervisningen.

Håndbog: De fem metoder blev efterfølgende samlet i en lille håndbog, som er uddelt til alle medarbejdere. De fem metoder hedder Sankt Benedikts metode, Etikmodellen, Den gyldne middelvej, Værdikort og Anerkendende udforskning. Tre af metoderne præsenteres kort neden for.

Opfølgning: Forløbet blev afsluttet med lederseminarer hvor afdelingsledere med flere evaluerede, trænedede og delte erfaringer om brugen af metoder i de enkelte teams.

Sankt Benedikt, etikken og den gyldne middelvej

Sankt Benedikts metode: Er en dialogform med indlagte pauser af stilhed, som er god til at skabe fordybelse, eftertanke og nærvær i en samtale. Sankt Benedikt bliver benyttet på personalemøder og som afslutning på blandt andet aftenvagter.

Etikmodellen: Bygger på de tre store etikker. Man kan bruge de tre etikkers perspektiver til at komme rundt om en beslutning, man står over for at skulle træffe – eller til at undersøge en truffet beslutning.

Den gyldne middelvej: Ideen stammer fra den antikke filosof

Aristoteles. På Stevnstortet handler middelvejen om, at en god beslutning skal findes som den rette midte mellem for lidt og for meget i forhold til blandt andet Stevnstortets værdier. Metoden er velegnet til at træffe beslutninger på en hurtig og gennemskuelig måde.

Kreativ brug

Projekt Sigtelinjer er internt evalueret gennem kvalitative interviews med syv udvalgte medarbejdere, suppleret med evalueringen på et lederseminar. Med udgangspunkt i projektets succeskriterier har vi evalueret dels, hvordan projektets tænkemåder og metoder er slået an ude i afdelingerne, dels, hvordan projektet har påvirket kulturen på fortet og endelig effekten på sygefraværet.

På afdelingsniveau er udbyttet forskelligt. Selvom man oplever undervisningen i etik, værdier og kommunikation som klart værdifuld i relation til hverdagen, er det ikke i alle afdelinger, man husker at bruge metoderne. Det kræver vedholdenhed at integrere nye metoder i en fyldt hverdag.

I andre afdelinger, blandt andet den nye, har man taget metoderne til sig og bruger dem på forskellige og ofte kreative måder. Et sted har man for eksempel udviklet en frem-

gangsmåde, der kombinerer etikmodellen med den gyldne middelvej og værdikortene. Her er projektets tænkning og metoder i høj grad blevet en del af hverdagen.

Filosofi som et fælles sprog på tværs

Ser vi på Stevnstortet som helhed, fremhæver flere interviewede, at projektet har bidraget til at udvikle det fælles sprog på tværs af faggrænserne.

En pædagog siger: 'Vi har fået endnu en fælles ramme at tale og forstå ud fra. Nu kan vi bruge ord som etik og værdier og har en fælles forståelse af dem. Sådan er det ikke hvis jeg siger 'habitus' eller et andet fagord for pædagoger'.

En anden supplerer: 'Ikke-pædagogerne har fået et stort udbytte. De har fået nogle metoder til at se tingene fra flere sider. Det er altså ikke altid, at sund fornuft er tilstrækkeligt. Jeg kan høre, at pædagoger og ikke-pædagoger kan tale mere ligeværdigt om pædagogiske spørgsmål'.

Min egen vurdering er, at Projekt Sigtelinjer har bidraget til at udvikle vores sprog og binde Stevnstortet mere sammen. Med den slags projekter skaber vi en værdifuld fælles læring, som giver korpsånd og fællesskabsfølelse.

Den filosofiske vinkel har bevirket, at mange har fået øje på deres egen filosofi og etik. Folk bliver mere åbne af at tale om filosofi, og vi kommer i højere grad til at kende hinanden som hele mennesker. Man bliver mere nysgerrig på, hvorfor andre gør, som de gør.

Endelig er der sygefraværet: Det er faldet med en procent – til 3,5 procent – i perioden. Jeg er overbevist om at Sigtelinje-projektet har været medvirkende til det. ■

LÆSERBREVE

Rystende

Af Jørgen Buttenschøn, Riskov
Ved et tilfælde kom jeg til at læse Socialpædagogen nr. 25/2010 om Jette Vex. Jeg blev rystet over den behandling hun havde fået. Som tidligere speciallærer, psykolog, sexolog og forstander (godt nok for udviklingshæmmede) gennem næsten 40 år, betragter jeg mig som en kollega, og tillader mig derfor at blande mig i debatten.

Politikerne og de højst placerede embedsmænd fastlægger efter indstilling og ønsker en institutions budget, men de pædagogiske metoder og principper og den praktiske hverdag varetages totalt af institutionens faglige personale. I dette tilfælde har cheferne blandet sig i noget, de ikke har forstand på.

I alle de pragtfulde år, jeg har arbejdet i Særforsorgen, har jeg aldrig oplevet noget lignende. Da jeg blev chef, blev jeg natur-

ligvis sammen med de øvrige institutionsledere løbende indkaldt til møder med amtets kontorchefer, hvor vi fortalte, hvordan det gik. De lyttede, men blandede sig aldrig i vores pædagogiske arbejde.

Jeg er stærkt påvirket af forsorgschef N.E. Bank Mikkelsen, hos hvem jeg også har arbejdet som konsulent, da han gennemførte sit store normaliseringsprogram, der i dag gælder for alle mennesker med handicap.

'Det kan godt være, at disse mennesker ikke er normale, men de skal have et normalt liv. Det betyder, at de skal behandles med respekt og selv have indflydelse på deres hverdag. De skal gå i deres eget tøj og sove i deres egne senge. De skal ikke bo på store institutioner'. Derved opstod tanker om ungdomsuddannelser, beskyttede oplæringsværksteder og bofællesskaber, som har været en stor gevinst. ■

fagbladet på facebook

FAGBLADET

SOCIAL
PÆDAGOGEN

Facebook-gruppen 'Fagbladet Socialpædagogen' er et rum til faglig refleksion og dialog. Der er mere end 2.800 deltagere. Vi har plukket i indlæggene – nogle er forkortet og redigeret.

Læs mere – og send selv bidrag – på Facebook-gruppen, som du finder via www.sl.dk/facebook

Redigeret af Maria Rørbæk,
mrk@sl.dk

Hvornår er det svært at være solidarisk?

DEBATFORUM 1. APRIL

Elin Iversen Søndergaard Jeg er familieplejer, og her er begrebet solidaritet et meget vanskeligt et. Vi er i den trælse situation, at sammenhold nok er det eneste, som efterhånden kan sikre nogle ordnede arbejds- og ansættelsesforhold. Men da vi (plejere) ikke engang kan finde ud af at være medlem af samme fagforening, ja, så er det svært. Vi står i den situation, at hvor andre kan være solidariske ved deres blotte tilstedeværelse ved fx en demonstration, ja, der tør mange familieplejere ikke melde sig under fanerne af den simple grund, at vi er bange for, at 'vores' barn bliver taget fra os. Mit højeste ønske er, at vi for pokker bare en gang for alle, kunne være solidariske alle os familieplejere. At vi i samlet flok kunne blive enige om en dato for at give kommunerne og KL tilbagemelding om, at nu er nok nok. Kun derved kan vi blive ved med at tage vare på det enkelte barns tarv. For hvor mange af os giver ikke op pga forvaltningerne i stedet for pga barnets vanskeligheder. Så frem med solidariteten!

DEBATFORUM 1. APRIL

Jessie B. Olesen For mig er solidaritet, når man som kolleger vil/tør stå ved, sige til/fra, samt bakke hinanden op i det, der er korrekt. Men det er godt nok svært, når man står alene, og kollegerne måske ikke tør sige fra af skræk for at miste jobbet.

DEBATFORUM 4. APRIL

Mariann Juhl Henningsen Meget interessante artikler i Socialpædagogen med 'nye' betragtninger omkring ordet solidaritet – ja – med hvem? De borgere, vi er ansat til at hjælpe? Arbejdsgiveren? Kollegerne? Os selv i individualismens forherligelse? Eller hvad? Jeg tror, de fleste indenfor det socialpædagogiske arbejde, vælger at tale brugernes sager med risiko for at blive syge af stress over deres egen utilstrækkelighed, fordi ledelsen er i 'hurra' humør: Vi skal glædes over de muligheder vi har – og ikke fokusere på begrænsninger. Der er bare det ved det, at på sigt føler man sig i den grad taget ved næsen, for på et tidspunkt kan man ikke holde til mere. Man kan ikke gøre sit arbejde ordentligt, fordi der er så mange begrænsninger. Det var en rigtig negativ udladning fra min side, men jeg holder alligevel meget af mit arbejde.

Bør fagforeningen opfordre til frivilligt arbejde?

DEBATFORUM 1. APRIL

Mimi Trædmærk Jeg synes bestemt, at frivillige er en god ting, eksempelvis til at skabe ægte relationer. Men jeg mener ikke, det er Socialpædagogerne, der skal stå for at skaffe flere frivillige. Lad de frivillige organisationer komme frem med de ønsker og ikke vores organisation. Og lad i stedet os bruge mere af vores tid på egentligt pædagogisk arbejde, som vi er uddannet til, fremfor en masse praktiske opgaver som sagtens kunne udføres af en ufaglært.

Socialpædagogernes årstræf for pensionister og efterlønsmodtagere

Den 22. – 24. august 2011 – Fuglsøcentret

Deltagerbetaling: Prisen for deltagelse er 1.946 kroner, som dækker ophold på enkeltværelse og fortæring på Fuglsøcentret og udflugt. Socialpædagogerne sørger for bustransport fra Aarhus til Fuglsøcentret og retur. Turen til og fra Aarhus sørger man selv for, og det er for egen regning.

Tilmelding: Efter først til mølle-principet og senest den 21. juni 2011 på www.sl.dk/kalender eller på nedenstående slip.

Program

Mandag den 22. august

13.00 Frokost

13.50 Velkomst v. forbunds næstformand Marie Sonne.

14.00 Hvor er Socialpædagogerne på vej hen?
Oplæg om Socialpædagogernes mærkesager og aktuelle indsatsområder v/ Marie Sonne.

14.15 Danmark, et velfærdssamfund?
Oplæg v. MF for SF Anne Baastrup om, hvad der er samfundets forpligtelse overfor den ældre generation. Herunder muligheden for at gå på efterløn.

15.15 Pause

16.15 Drengene fra Vollsmose
Jørgen Flindt Pedersen viser uddrag af filmen 'Drengene fra Vollsmose' og giver sit syn på, hvordan Danmark kan klare udfordringen med integration af de mange nye danskere. Foredraget varer en time, herefter pause indtil middag.

18.30 Middag

20.00 Aftenprogram med lokalt indslag

Tirsdag den 23. august

09.00 Udflugt

Turen går til Aarhus, hvor vi skal se ARoS, Aarhus kunstmuseum. Efter frokosten er der sightseeing i Aarhus på egen hånd.

19.00 Festmiddag og underholdning med Lasse & Mathilde.

Onsdag den 24. august

09.00 Aktiviteter

Fuglsøcenteret byder på en række aktiviteter, udendørs og indendørs, det afhænger af vejret. De kalder dem:

- Aktiviteter for sjov
- Aktiviteter for hyggen
- Aktiviteter for udfordringen
- Aktiviteter for samarbejdet

10.30 Det skal mærkes at vi lever
Karen Thisted, forfatter og journalist, der startede bølgen af samtalebøger i Danmark med bogen 'Det skal mærkes at vi lever' med Danmarks nationaldigter Benny Andersen og Danmarks 'mest elskede præst', Johannes Møllehave. Karen Thisted foredrag tager udgangspunkt i denne bog, og hun fortæller alt om de to mænds livsmode, selv om de netop havde mistet deres elskede livsledsagere. Der sker de mest forunderlige ting på de tres rejse til Kreta, hvor bogen blev til, og hvor begge de to farverige mænd pludselig får lyst til livet igen. Karen Thisted læser også Benny Andersens dejlige digte op og giver Johannes Møllehaves tolkning af digtene, så de kan bruges i vores eget liv. Foredraget kommer også ind på forfatterens andre bøger, der alle handler om at få glæde i livet.

11.30 Afslutning og frokost

12.30 Busafgang

Jeres kursusledere er: Ulla Venderby & Kurt Schimmell

Tilmelding til Årstræf for Socialpædagogernes pensionister og efterlønsmodtagere den 22. – 24. august, Fuglsøcentret

Navn: _____

Cpr.nr: _____

Adresse: _____

Postnummer og by: _____

Telefon: _____ Jeg ønsker bustransport til og fra Aarhus

Tilmeldingen sendes senest den 21. juni til: Socialpædagogerne, Brolæggerstræde 9, 1211 København K, att. Kurt Schimmell. Optagelse sker efter først til mølle-principet. Du kan også tilmelde dig på www.sl.dk/kalender

KREDSNYT & KALENDER

MIDT- OG VESTJYLLAND

Forårstur – pensionistsektionen**10. maj kl. 10.30**

Vi mødes ved Væksthuset, Egevangenget 9, Hald Ege, 8800 Viborg. Vi skal høre om aktiviteterne i og ideen bag Væksthuset, der er en del af det beskyttede værksted Trepas. Vi kører videre til Daugbjerg Kalkgruber, hvor en guide vil fortælle og vise rundt. Bestyrelsen sørger for kaffe og let frokost. Pris for medlemmer 125 kr. Ikke medlemmer 150 kr. Tilmelding senest 2. maj på tlf. 7248 6200 eller www.sl.dk/midtogvestjylland

MIDTSJÆLLAND

Generalforsamling i ledersektionen**4. maj kl. 10.00 – 14.00**

Fællesarrangement for kreds Storstrøm og Midtsjælland. Nørregade 8, 4100 Ringsted. Skal vi have gang i den lokale ledersektion? Det sker desværre ikke af sig selv, så der er brug for gode kræfter, som vil medvirke til at sikre, at ledernes vilkår bliver et vigtigt arbejdsområde for vores faglige organisation. Lektor Søren Voxsted fortæller, hvad der er indholdet i den nye, fagprofessionelle lederrolle, samt hvilke udfordringer den giver for den fremtidige udvikling. Se hele programmet på kredsens hjemmesider. Tilmelding senest 2. maj til midtsjaelland@sl.dk

Rejse til Budapest for seniorerne i kreds Midtsjælland, Storkøbenhavn og Storstrøm**28. august – 4. september**

Fællesrejse for seniorer fra BUPL og Socialpædagogerne til Budapest. Pris pr. person i delt dobbeltværelse 4.775 kr. Tillæg for eneværelse 850 kr. Pladserne fordeles efter først til mølle-princippet. Henvendelse til: Klingenberg, Priorgade 3, 4200 Slagelse, info@klingenberg-rejser.dk

NORDJYLLAND

Gratis sms-service

Nu kan du få tilsendt gratis sms-besked på din mobiltelefon. Socialpædagogerne Nordjylland vil fra april

sende korte meddelelser ud med aktuelle serviceoplysninger. Det eneste du skal gøre er at tilmelde dig på nordjylland@sl.dk, eller send en sms til 1272 med teksten 'sl nord'. Oplys dit navn, cpr.nr., mobilnr. og evt e-mail.

Løvspringstur**14. maj kl. 9.30 – 15.00**

Mødested: Museet i Hammer Bakker, Storemosevej 4, 9310 Vodskov. Du vil få udleveret et kort over Hammer Bakker og vi vil sørge for formiddagskaffe, rundstykke og en lille en. Turen afsluttes med et let traktement samt kage og kaffe/the. Der vil blive mulighed for at købe drikkevarer før og efter turen. Prisen er 50 kr. for medlemmer og ægtefælle/ledsager. Se mere og tilmeld dig senest 6. maj på www.sl.dk/nordjylland / tlf. 7248 6100 / e-mail nordjylland@sl.dk

Limfjordsløbet 2011**15. maj kl. 11.00**

Vodskov-hallen. Kredsen har besluttet at forære 100 billetter til Limfjordsløbet 2011 til medlemmer af kredsen. En værdi på mellem 75 og 125 kr. Kom og få en god oplevelse! Læs mere på kredsens hjemmeside: sl.dk/nordjylland. Tilmelding senest 26. april kl. 9 til nordjylland@sl.dk

NORDSJÆLLAND

Så ta'r vi cyklerne frem...**29. maj**

Igen i år inviterer kreds Nordsjælland og Storkøbenhavn medlemmer fra hele regionen, til at deltage i motionscykelløbet Sjælsø Rundt. Vi cykler turen på 50 kilometer. Når alle er i mål, cykler vi den korte tur til Dyrehaven, hvor vi spiser en dejlig picnic og fortæller røverhistorier fra turen rundt om søen. Snak med dine kolleger og find ud af, hvor mange af jer der vil med. Vi vil gerne have en kontaktperson på hver arbejdsplads, som tilmelder hele holdet. Tilmelding senest 26. april til nordsjaelland@sl.dk

STORKØBENHAVN

Medlemsmøde om efterløn – målgruppen +55**26. maj kl. 16.00 – 18.30**

Kredskontoret Hejrevej 43, 4. sal, 2400 København NV. Hvad får man

i efterløn? Hvilken indflydelse har pensionsopsparinger på efterlønnen? Hvilken betydning har efterlønsbeviset? Hvordan optjener man en skattefri præmie? Hvilken betydning har det, hvis man arbejder i efterlønsperioden? Derudover bliver der orienteret om betingelserne for retten til efterløn, samt om det rent praktiske forhold til efterlønsbevis og det at søge om efterløn. Der bliver mulighed for at stille spørgsmål, og i pausen bliver der serveret et let traktement. Desuden får du lejlighed til at træffe repræsentanter fra kredsens Pensionist- og efterlønssektion. Tilmelding senest den 23. maj på tlf. 7248 6700 / mail storkoebenhavn@sl.dk

Så ta'r vi cyklerne frem...**29. maj**

Se detaljer under kreds Nordsjælland. Tilmelding senest 26. april til storkoebenhavn@sl.dk

Seniorsektionen

Velkommen til seniorsektionen: Hvis du er 55 år eller derover kan du tilmelde dig seniorsektionen på mail: seniorerne@yahoo.dk / tlf: 24891061.

STORSTRØM

Generalforsamling i ledersektionen**4. maj kl. 10.00 – 14.00**

Fællesarrangement for kreds Storstrøm og Midtsjælland. Se detaljer under kreds Midtsjælland. Tilmelding senest 2. maj til storstroem@sl.dk

Cafémøder for familieplejere i Lolland

Familieplejenetværket afholder café-møder for familieplejere i Lolland Kommune første tirsdag i hver måned (undtagen juni-august) i 3F's lokaler, Havnegade 19, 4900 Nakskov. Se hjemmesiden for tidspunkt. Kom og mød andre familieplejere, vær med til at debattere spændende emner og få faglige input. Tilmelding ikke nødvendig. Medbring selv kaffe/te og eventuelt brød. Spørgsmål til Helle Utermühl på tlf. 2336 3499 eller mail leif.utermaehl@adslhome.dk

Første halvår 2011

Kæpgårdsvej 2C, 4840 Nr. Alslev. Der afholdes møder i familieplejenetvær-

ket den første tirsdag i hver måned. Møderne afholdes på kredskontoret og der er ingen tilmelding, medmindre andet er oplyst – se kredsens hjemmeside www.sl.dk/storstrom under fanebladet familieplejere.

SYDJYLLAND

Temadag om Pubertetsproblematikken**5. maj 2011 kl. 9:00 til 13:00**

BUPL's lokale, Gejlhøvedvej 14B, 6000 Kolding. Psykolog Per Thomsen kommer med et oplæg. Læs mere om temadagen og tilmeld dig senest den 28. april på: www.sl.dk/sydjylland

ØVRIGE

Mænd og kvinder i medspil, modspil og samspil**28. april kl. 19.00**

Foredrag af John Engelbrecht om mænd og kvinders kommunikation. Hvad skal der til for at mænd og kvinder bliver hinandens bedste udfordring i stedet for hinandens største begrænsning? Arrangør: LO Sydlyn. Sted: Faaborg bibliotek, Herregårdscentret, 5600 Faaborg. Gratis adgang for LO-medlemmer. Tilmelding på post@lo-sydlyn.dk

Konference om prostitution og menneskehandel**7. – 8. maj**

Hvordan virker den svenske sexkøbslov? Hvordan arbejder politiet med en sexkøbslov? Hvad siger kvinder i prostitution, at der skal til for at komme ud af prostitution? Hvordan ser situationen med menneskehandel ud globalt? Hvad sker der, hvis man legaliserer prostitution som et almindeligt arbejde? Dette er nogle af de spørgsmål, der diskuteres på 8. marts-initiativets internationale prostitutionskonference, hvor der vil være oplæg af både danske og internationale forskere, socialarbejdere, politifolk med flere. Sted: Kulturhuset Islands Brygge, København. Pris: 500 kr. (kun konference). Mere info og tilmelding på www.grossefreiheit.dk. Tilmeldingsfrist: 20. april.

SOCIALPÆDAGOGERNE I MEDIERNE

Tre gange stort ja til OK

Arbejderen 6. april

Et massivt ja til den nye overenskomsttafte. Sådan lyder meldingen både fra FOA, Sundhedskartellet og Socialpædagogerne. I FOA stemte mere end 84 procent af medlemmerne ja til overenskomsten på trods af et meget magert resultat, som betyder, at reallønnen vil falde. Stemmeprocenten var helt nede på 32,6 procent i modsætning til sidste overenskomst, hvor FOA satte rekord med en stemmeprocent på 65,2 efter en lang konflikt.

Formand for Socialpædagogernes Landsforbund Benny Andersen mener, at den store opbakning hænger sammen med den særlige pulje på 19 millioner kroner til pædagogerne, som skal være med til at rette op på ligelønsproblemet.

Bevar ankemulighederne

Presswire 5. april

KL og Kommunerne er utilfredse med, at landets borgere med handicap kan anke kommunernes afgørelser og på den måde slå hul i pengekassen. Det bekymrer Socialpædagogerne.

'Ankesystemet er jo kardanakslen i de udsatte gruppers retssikkerhed, så det er befriende at høre, at ministeren ikke deler KL og kommunernes ønske om at ændre på systemet,' siger Socialpædagogernes formand Benny Andersen.

'Derfor er vi også glade for, at ministeren så tydeligt tager afstand fra KL's retorik og mere eller mindre kreative forslag,' siger Socialpædagogernes formand Benny Andersen, som

peger på, at det er dybt problematisk, at KL og kommunerne på den måde lægger op til at pille ved vores udsatte gruppers retssikkerhed.

Ankesystemet er kardanakslen i de udsattes retssikkerhed

DK-Nyt 5. april

Debatindlæg af Benny Andersen: KL vil gerne have stækket ankemulighederne så kommunerne i højere grad kan styre økonomien på det specialiserede sociale område. Det bekymrer os i Socialpædagogerne, men vi er til gengæld glade for ministerens udmelding om, at ankesystemet skal fastholdes. Ankesystemet er jo kardanakslen i de udsatte gruppers retssikkerhed, så det er befriende at høre, at ministeren ikke deler KL og kommunernes ønske om at ændre på systemet. Når KL's formand Jan Trøjborg taler om, at ankesystemet underminerer kommunernes muligheder for at styre deres egen økonomi. Og Ikast-Brandes borgmester foreslår at vi fremover tvangsmedicinerer borgere med handicaps for at spare på plejepersonalet. Så giver det altså mig en rigtig dårlig smag i munden. Det her handler jo om, at det er den trængte økonomi, der råder, og at faglighed og almindelig moral er sat ud af spil. Det er dybt problematisk, at KL og kommunerne på den måde lægger op til at pille ved vores udsatte gruppers retssikkerhed.

Socialpædagogerne på den gale kurs

Jyllands-Posten 4. april

Debatindlæg af Benedikte Kiær: Man skal høre meget, før ørerne falder af. Først har vi i flere år måttet høre socialpædagogernes formand kritisere regeringen for, at der mangler pladser på de sikrede institutioner. Nu er vi i den gunstige situation, at der er ledige pladser på disse institutioner. Og så er det også for galt ifølge Benny Andersen, SL's formand. Forleden beskrev han i Morgenavisen Jyllands-Posten de seneste års etablering af pladser som en 'hovsa-løsning'. Men baggrunden for de nu ledige pladser er, at ungdomskriminaliteten er faldet. Et fald i ungdomskriminaliteten burde jo være noget, som også socialpædagogerne kunne glæde sig over. Så kære Benny Andersen: Skulle vi nu for en stund ikke lægge polemik-

ken bort og i fællesskab glæde os over, at der er mindre brug for sikrede pladser, fordi ungdomskriminaliteten er faldet? Det kan næppe kaldes en hovsaløsning.

Socialpædagogerne stemmer ja til OK11

Presswire 1. april

Socialpædagogerne har i går sagt klart ja til fornyelsen af overenskomsten. 85 procent af de medlemmer, der stemte, satte kryds ved ja, mens ca. 15 procent sagde nej til overenskomstforliget. 'Vi valgte, at bruge vores andel af puljen til løntrin, for at fremtidssikre lønsystemet for vores medlemmer. OK11 gav desuden en fastholdelse af ordningen med seniorordage, og vi fik forhandlet en særlig tryghedspulje hjem. Så alt i alt synes jeg vi må betegne aftalen som det muliges kunst,' siger Benny Andersen.

Tvunget lønnedgang rammer børn

DR.dk samt Radioavisen 30. marts

Adskillige kommuner over hele landet skærer drastisk ned på lønnen til familieplejere – i mange tilfælde uden begrundelse, og det rammer børnene. I Slagelse har kommunen sendt brev ud til 50 familieplejere, og uden varsel dikteret en kraftig nedgang i løn uden nogen forklaring. Det vækker undren og kritik hos Socialpædagogernes Landsforbund – der mener det vil gå ud over børnene.

'Kommunerne over hele landet sætter familieplejere ned i løn uden at skele til hvilke behov og problemer de enkelte børn har. Det er en spareøvelse på automatpilot. Vi har at gøre med børn, som er i en situation, hvor deres forældre ikke kan være forældre for dem, og derfor er vi som samfund nødt til at hjælpe dem, og når vi går ind og sparer på de tilbud, der skal være deres chance her i livet, så rammer vi nogle børn, der ikke har andre til at hjælpe sig, så derfor er det ikke i orden at spare på det område,' siger Benny Andersen.

Socialpædagoger stemmer ja til OK

DK-Nyt 31. marts

Socialpædagogerne har i dag sagt klart ja til fornyelsen af overenskom-

sten. 85 procent af de medlemmer, der stemte, satte kryds ved ja, mens ca. 15 procent sagde nej til overenskomstforliget.

Benny Andersen er meget tilfreds med medlemmernes klare ja: 'Jeg er rigtig glad for, at et stort flertal af medlemmerne har accepteret den aftale, vi har indgået. Det er jo altafgørende, at der er opbakning til overenskomsten. Vi vidste jo på forhånd godt, at der denne gang ikke var det store at hente ved forhandlingerne. Men på trods af det, synes jeg vi har en del at være tilfredse med. Vi fik hentet den særlige pædagogpulje på 19 millioner kroner, som kan være med til at rette op vores ligelønsproblem. Vi valgte, at bruge vores andel af puljen til løntrin, for at fremtidssikre lønsystemet for vores medlemmer.'

Loft over velfærd for de svageste

Jyllands-Posten 25. marts

Skal lille Hans, som har det svært i skolen, sendes til nabobyen for at gå på specialskole? Eller kan han få tilstrækkeligt udbytte af ekstratimer på sin folkeskole? I dag er der ingen fastsatte grænser for tilbuddet til Hans og hans forældre, men det ønsker kommunerne. Ønsket om en mere fast målestok for velfærd især på de specialiserede sager inden for skole- og socialområdet blev tydeligt formuleret af borgmester Jan Trøjborg (S), formand for kommunernes forening, KL, i forbindelse med KL's kommunalpolitiske topmøde i Aalborg i går. Hos Socialpædagogerne bliver de nye signaler modtaget med skræk og rædsel.

'Det vil få katastrofale følger for de mange udsatte grupper – sårbare familier, børn, unge, misbrugere, mennesker med handicap og psykisk syge. Alle de, der i dag er beskyttet af serviceloven og den retssikkerhed, som ankesystemet giver dem,' siger Benny Andersen, formand for SL. Han frygter, at hjælpen til samfundets svageste fremover indrettes udelukkende efter vandstanden i den lokale kommunekasse.

'Vi har set mange eksempler på kommuner, der kører deres sagsbehandling helt til stregen – og lidt over – og som indregner et vist antal tabte sager i ankesystemet,' siger han og vælger KL-formandens egen

Hestensvej

Heste som terapi og personlig udvikling

Kurser i april og maj

Heste- og rideterapeut
Truels Vallø Bisgaard

Tlf: 26 82 12 62

www.hestensvej.dk

hjemkommune, Horsens, som eksempel: 'Horsens Kommune tabte i august 2010 seks klagesager om unge, som kommunen ville tage hjem fra en anbringelse og bare putte i et af kommunens klubværelser. Det er afgørelser som dem, der bestyrker os i, at vi har brug for servicelovens bestemmelser og ankesystemet til at beskytte udsatte grupper. Ikke mindst lige nu, hvor kommunerne er voldsomt pressede på økonomien,' siger Benny Andersen.

Behov for ny finansiering af socialområdet

Altingets 24. marts

Benny Andersen i debatpanelet: I sidste uge offentliggjorde Berlingske en undersøgelse, de har foretaget blandt landets borgmestre, hvor de er blevet bedt om at komme med bud på de tre områder, hvor de regner med at skulle hente penge på de kommende års regnskaber. For de skal spare. Det står klart. De skal leve op til et krav om skatkestop og om nulvækst til og med 2013. Og sammen med regeringens nyligt indførte individuelle straf-mekanisme, har kommunerne ikke så meget valg. I undersøgelsen svarer mere end 43 procent af borgmestrene, at de regner med at skaffe pengene ved 'omstilling på specialområderne' – altså ved nedskæringer. Det er på tide med en ny finansiering på det specialiserede socialområde, skriver dagens debattør, som ønsker en solidarisk og retfærdig finansiering. En ordning der skal sikre, at kommunerne får kompensation for de udgiftsstigninger, der er på området. Lige som vi anbefaler, at man genindfører kompensation for de særligt dyre enkelt-sager, som blev så drastisk nedtrappet siden 2007. Så længe der bliver åbnet op for en mere solidarisk og retfærdig måde at håndtere finansieringen på.

Der findes ikke én universalløsning for udsatte børn og unge

DK-Nyt 23. marts

Debatindlæg af Benny Andersen: Socialminister Benedikte Kiær lægger i en kronik i Jyllands-Posten op til, at kommunerne skal skele mere til Sverige når det handler om indsatsen over for udsatte børn og unge. Flere børn skal i familiepleje, færre skal

på døgninstitutioner, og anbringelser skal være af kortere varighed. Socialpædagogerne er positivt indstillede, men vi må advare mod at tro, at der findes en universalløsning. Man er nødt til at se på hver enkelt dreng eller pige og finde den bedste løsning til netop det barn. Vi er nødt til at have flere forskellige anbringelsesløsninger på paletten, når kommunerne skal vurdere i hvert enkelt tilfælde, hvad der ville give mening for de drenge og piger, de skal anbringe. Så ja, lad os da se på, hvad de gør godt i andre lande og lade os inspirere af det. Men tro ikke, at vi kan indføre en model for alle børn.

Topmøde i KL

TV2 Nyhederne 24. marts

I dag er der topmøde i Kommunernes Landsforening (KL), og i Aalborg samles derfor 1.400 deltagere fra landets 98 kommuner sammen med 8 ministre fra regeringen. Indenrigs og sundhedsminister Bertel Haarder (V) er allerede klar med en opsang til kommunerne, fordi han kræver, at borgerne altid skal have mindst to muligheder, når det eksempelvis gælder hjemmepleje. Og socialminister Benedikte Kiær (K) vil have færre børn på institution og flere i familiepleje, hvilket skal ske med inspiration fra Sverige. På den måde vil hun spare milliarder af kroner på anbringelse af børn udenfor hjemmet. Formand for KL Jan Trøjborg (S) siger, at han gerne vil lære af erfaringerne i Sverige, mens formand Benny Andersen, Socialpædagogernes Landsforbund, mener, at de kan komme til at mangle faglighed, hvis der alene bliver satset på familiepleje.

Flere børn i kort familiepleje

Jyllands-Posten 24. marts

En hurtig og kortvarig anbringelse hos en plejefamilie i stedet for en lang barndom på institution. Så klart kan opfordringen fra socialminister Benedikte Kiær (K) til landets kommuner oversættes. Tanken om at tidsbegrænse anbringelser og i højere grad bruge familiepleje har hun hentet på den anden side af Øresund. Hos Socialpædagogerne er formand Benny Andersen også modtagelig for svensk import, men han advarer mod 'løsninger, der mest er begrundet i de kommunale kasser'. 'Indsatsen

for udsatte børn skal ikke betragtes som en belastende udgift, men som en investering i en bedre fremtid for disse børn. Vi skal ikke bare have én universel løsning på bordet, for disse børn er ligeså forskellige som alle andre,' siger han.

Kommuner på kant med loven

Jyllands-Posten 23. marts

Debatindlæg af Kredsformand Verne Pedersen: Politikerne i Favrskov Kommune vidste godt, at der ville komme til at mangle omkring 15 mio. kr., da de i efteråret vedtog budgettet for 2011. Og det er de penge, som voksne handicappede nu skal betale. Det sker via en reduktion af serviceniveauet på flere måder: N Ved at hjemtage handicappede fra deres institutioner, hvor de typisk har boet i mange år. Ved at fratage handicappede bevilning af handicapbøje. Ved at bruge kommunens plejeboliger som længelevende boog træningstilbud. Det er både uansvarligt og uanstændigt, at voksne med handicap – endnu en gang – skal betale for politikernes manglende overblik og evne til at styre økonomien. Favrskov Kommune bør vide og handle efter, at serviceloven ikke er en rammelovgivning, der giver den enkelte kommune lov til at bestemme serviceniveauet. Kommunen kan ikke bare træffe beslutninger, som udelukkende er begrundet i økonomiske besparelser som f. eks. at hjemtage handicappede fra andre institutioner. Kommunen skal foretage en konkret individuel vurdering, og den skal være til borgerens bedste. Det står tydeligt i serviceloven.

Styr på løbske socialudgifter

Aarhus Stiftstidende og Randers Amtsavis 23. marts

Erik Høeg (SF) er som formand for Børneog skoleudvalget i Favrskov dybt involveret i et af de områder, hvor kommunens udgifter bare stiger og stiger, blandt andet til specialundervisning. Sammen med udgifter til handicappede har det gang på gang fået det kommunale budget til at skride. 'Det, vi er i gang med nu, er derfor ikke at spare på de her områder, men at afbøje stigningen. Vi har allerede skudt 15 mio. kroner i det specialiserede socialområde i år, nu accepterer vi 10 mio. kroner mere. Og det er stadig en udfordring. Men her og nu mener jeg, vi har gjort, hvad vi kan for at få styr på udgifterne,' siger Erik Høeg. Verne Petersen, formand for Socialpædagogerne i Østjylland, har kaldt besparelserne på disse områder for uansvarlige og uanstændige.

Redaktionen er afsluttet onsdag den 6. april 2011. Se flere presseklip på www.sl.dk/slidedierne

Landsmøde i netværket for hospitalspædagoger

26. maj 2011 kl. 9.00-16.30 på Severin i Middelfart

Det (u)perfekte menneske – det er ikke let(h)

Måden vi via positiv psykologi og kostpolitik indtager livet. Hvad er den rigtige sandhed? Hvor lidt skal der til for at kosten får en positiv betydning? Positiv psykologi i forhold til forandringer, sygdom, accept, at være indlagt, at mestre smerter, dødsangst.

Foredragsholdere:

Jonas Fisker. Er psykolog og har arbejdet i psykiatrien gennem 10 år, samtidig med at have beskæftiget sig indgående med positiv psykologi. Positiv psykologi er videnskaben om

lykken og det gode liv. Foredraget vil tage udgangspunkt i, hvordan vi kan forstå det gode liv, og hvordan vi fagligt kan implementere det i vores arbejde.

Christian Bitz. Kendt fra godmorgen Danmark. Foredragsholder, forfatter og ernæringsekspert. Christian Bitz vil komme ind på den politisk bestemte effekt i vores samfund angående kostpolitik. Er de, der ikke motionerer eller spiser 'korrekt', ved at blive en 'udstødt' gruppe? Er det ved at tanke til samfundshysteri? Eller er der en mening med galskaben? Glæd dig til en super energisk og livlig foredragsholder.

Tilmeldingsfrist: 20. april 2011

Yderligere oplysninger og tilmelding: www.sl.dk/kalender

Mulighedernes vindue

Temadag i familie- og småbørnsinstitutionsnetværket
30. maj 2011, Mødecenter Odense, Buchwaldsgade 48, 5000 Odense C

Kom og hør, hvordan barnets psykiske struktur opbygges i et tæt samspil mellem nervesystemets medfødte forudsætninger og barnets nære omsorgsmiljø

Tilmeldingsfrist: 27. april 2011

Yderligere oplysninger og tilmelding: www.sl.dk/kalender

Socialpædagogernes stofmisbrugskonference

7. og 8. juni 2011 på Hotel Comwell i Middelfart

Konferencen sætter fokus på de barrierer og paradokser, der ligger i kommunikation mellem borger/ behandler/systemet og så videre

Tilmeldingsfrist: 7. maj 2011

Yderligere oplysninger og tilmelding: www.sl.dk/stofmisbrugsområdet/

FAGLIGE NETVÆRK

WWW.SL.DK/NETVÆRK

For medlemmer, der arbejder inden for følgende områder:

Socialpædagoger ansat ved somatiske og psykiatriske afd.
www.sl.dk/hospsyk

Netværksansvarlig:
Jesper Leschly Pedersen
Marslev Byvej 19, 5290 Marslev
Tlf. 6541 1593 / 2423 1877
jesperped@dbmail.dk

Økonomiansvarlig:
Peter Beck Epstein
Tlf. arb. 7789 2106
peter-epstein@hotmail.com

Sikrede døgninstitutioner for unge under 18 år
www.sl.dk/sikrede

Netværksansvarlig:
Kurt Rasmussen
Munkebjergvej 50,
5000 Odense C
Tlf. 6614 2129
munkebjergvej50@privat.dk

Økonomiansvarlig:
Mette K. Andersen
Tlf. 4752 8467

Domfældte
www.sl.dk/domfældte
udviklingshæmmede

Netværksansvarlig:
Jens Jørgen Carstensen
Boinstitutionen
Grønnebæk
Afdeling Kompasrosen
Mosevej 1A
6630 Rødding
Tlf. 7355 2004
jensjc@stofanet.dk

Fagligt Ældre-netværk
www.sl.dk/ældre

Netværksansvarlig:
Hanna Hansen
Bøgegården 40
4300 Holbæk
hannh@holbkom.dk

Økonomiansvarlig:
Else Marie Sørensen
Tlf. 7544 5588

Senhjerneskadede og bevægelsehandicappede
www.sl.dk/s&b

Netværksansvarlig:
Vanda Thorup
Neurohuset
Graham Bellsvej 1, 8200 Aarhus N
thorupthomsen@gmail.com

Økonomiansvarlig:
Jytte Jelstrup
Mobil: 2879 2089
jytte.jelstrup@koege.com

Hjemmesideansvarlig:
Niels Schmidt
7445 0976

Stofmisbrugsområdet
www.sl.dk/stofmisbrugsområdet

Netværksansvarlig:
Ingelis Langgaard
KABS, Bakken 3
2600 Glostrup
Tlf. 2032 7151
ingelislanguaaard@glostrup.dk

Økonomiansvarlig:
Ingrid Lund Sørensen
Tlf. 5150 2782
ings@fa.dk

Kuratorer/familiepleje-konsulenter
www.sl.dk/kuratorer

Netværksansvarlig:
Esben Bohøj
Familieplejen
Aarhus Kommune
Holmevej 180, 8270 Højbjerg
Tlf. 8940 5227 eller 2920 3648
ebo@aarhus.dk

Døve
www.sl.dk/døve

Netværksansvarlig:
Marianne Pejtersen
Døves aktivitetscenter
Generatorvej 2A, 2730 Herlev
meier-pejtersen@c.dk

Sindslidende
www.sl.dk/sindslidende

Netværksansvarlig:
Else Margrethe Tvilhøj
Langelinie 126
5230 Odense M

Økonomiansvarlig:
Morten Schuster
Tlf. arb. 3957 5632

Aflastningsinstitutioner
www.sl.dk/aflastning

Netværksansvarlig:
Trine Julin Johnsen
Landerslevvej 67
3630 Jægerspris
Tlf. 2122 8452

Økonomiansvarlig:
Lillian Jensen
Tlf. 9721 0291

Kommunale fritidstilbud til mennesker med fysiske og psykiske funktions-nedsættelser

www.sl.dk/fritidstilbud
Netværksansvarlig:
Jette Hedensted
Tusindfryd
Gulkrog 1,
7100 Vejle
Tlf. 2945 1003
jehed@vejle.dk

Marginaliserede og udstødte
www.sl.dk/marginaliserede

Netværksansvarlig:
Peder Larsen
St. Dannesbo
Bryllevej 20, 5250 Odense SV
Tlf. 6028 0575

Økonomiansvarlig:
Gitte Helle Lundgren
Tlf. 6396 0211
gilul@odense.dk

Småbørns- og familieinstitutioner
www.sl.dk/småbørnsinstitutioner
www.sl.dk/familieinstitutioner

Netværksansvarlig:
Irene Larsen
Stendyssehaven
Skovsbovej 101
5700 Svendborg
Tlf. 6217 2060

Lærere ansat på døgninstitutioner
www.sl.dk/lærer

Netværksansvarlig:
Søren Haaber Johansen
Hjortholm Kostskole
Næstved Landevej 20
4250 Fuglebjerg
Mail: shjn@gentofte.dk

Meld dig ind i DIT netværk på www.sl.dk/netværk

Medicinering og/eller socialpædagogik

Af Inge M. Bryderup,
lektor, DPU

Diagnosticering og medicinering af børn, unge og voksne er steget eksplosivt inden for de seneste 5-10 år, og man kan stille en række relevante spørgsmål til både faktuelle forhold vedrørende diagnoser og til de socialpædagogiske konsekvenser og perspektiver:

Hvordan håndterer man den stigende diagnosticering og medicinering af anbragte børn på døgninstitutioner, og hvilke pro-

blemstillinger opstår efterfølgende i de socialpædagogiske refleksioner over børnenes reaktioner?

Hvad er konsekvenserne af, at unge udviklingshæmmede på den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse har en diagnose, og at en sådan diagnose afgør, om de unge overhovedet tilbydes en ungdomsuddannelse?

Vil voksne med varigt nedsat psykisk funktionsevne blive taberne, når de kommunale udgifter til nye grupper af voksne med diagnoser som ADHD vokser?

Og hvad betyder det for den socialpædagogiske metodetænkning og profession, at der er en så markant tendens til at forklare sociale problemer og adfærd med udgangspunkt i neuropsykologiske ræsonnementer med henvisning til diagnoser som for eksempel ADHD?

Mange af disse spørgsmål kan ikke besvares, da der (endnu) ikke findes forskning på områderne, men man kan gøre sig nogle refleksioner over nogle af de grundlæggende spørgsmål.

Der synes i de seneste årtier at foregå en udvikling af den socialpædagogiske faglighed fra en årsagsorientering til en symptomorientering og individualisering.

Årsagsorienteringen tager afsæt i sociologi og psykologi og forsøger at forklare børnenes reaktioner og adfærd for at finde pædagogiske løsninger. Symptomorienteringen er knyttet til diagnosticering, og her er svaret medicinering og ikke – eller

kun i mindre omfang – socialpædagogiske strategier. ADHD opfattes således som en biologisk betinget udviklingsforstyrrelse, der behandles med medicin. Accepterer man dette biomedicinske menneskesyn, spørger man ikke om 'adfærdforstyrrelsen' kunne have andre årsager og andre behandlingsformer. Diagnoser kan således i sig selv fjerne blikket fra andre – og måske bedre – forklaringer end de neuropsykiatriske.

I socialpædagogiske sammenhænge kan diagnoser som ADHD føre til, at der gives afkald på støtte til deltagelse i sociale fællesskaber: 'Han har jo ADHD, så han har svært ved at indgå i et samarbejde med andre anbragte unge, og han lærer mere, når han er alene...'

Børn med diagnoser er oftest segregerede for livstid, og socialpædagogikken kan blive reduceret til at medvirke til at lære børnene at leve med dette faktum.

Man kan med tiltagende diagnosticering spørge, hvordan det indvirker på normalitetens grænser. I socialpædagogiske sammenhænge ses normaliteten som et kontinuum, hvor det kan diskuteres, i hvilken ende af spektret mellem normal og unormal, man er placeret. Inden for en diagnostisk psykiatri opfattes normalitet som en dikotomi: enten har man en diagnose *eller* man anses for at være normal. På den måde skærpes og indsnævres normalitetens grænser.

I det socialpædagogiske arbejde har det ofte været centralt at lære børn og unge at indgå i sociale og samfundsmæssige sammenhænge. Det 'normale' har som udgangspunkt haft vide grænser og har oftest været knyttet til pædagogiske processer, hvor man over tid gennem udviklings- og læreprocesser kunne nærme sig det mere og mere 'normale'. Men med udbredelsen af diagnoser kan der blive stillet spørgsmål ved socialpædagogikkens grundlæggende samfundsmæssige funktioner – normalisering og integration. ■

- Hvordan oplever du sammenstødet mellem socialpædagogikken og tendenserne til diagnosticering?
- Hvor kan du pege på skred eller indsnævring af normalitetsbegrebet i forhold til den gruppe borgere, du arbejder med?
- Hvad tænker du: Er der tale om modsætninger, eller kan diagnoser og pædagogik understøtte hinanden?

Deltag i debatten på
socialpaedagogen.dk/prik